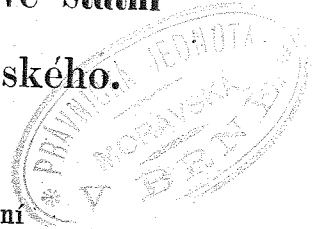

33-E-320

~~IV 19~~
VIII 45

Základní zákonové státní království Českého.

Knížka příruční
ku potřebě
poslanců sněmovních, voličů a vůbec každého občana.

K níž přidán jest
řád jednací a seznámenání poslanců sněmu
Českého.

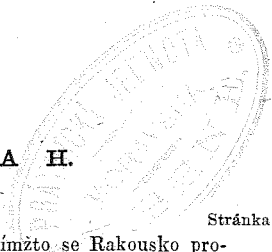
~~QJM 595~~

Vydání druhé.

V PRAZE 1864.

V universitním kněhkupectví J. C. Calve.
(Bedř. Bekke.)

O B S A H.

	Stránka
Patent, daný dne 11. srpna 1804, jímžto se Rakousko prohlašuje za císařství	1
Manifest a diplom císařský, daný dne 20. října 1860, jímžto se pořádají vnitřní poměry statoprávní mocnářství Rakouského	4
Patent, daný dne 26. února 1861, o zastupitelstvu říšském a zemském	9
Základní zákon o zastupitelstvu říšském	13
Zřízení zemské království Českého	19
Řád volení do sněmu království Českého	32

Přidavek.

Řád jednací sněmu Českého	59
Pragmatická sankce císaře Karla VI., dána 6. pros. 1724	85
Poslanci sněmu Českého	89
Výbor zemský království Českého	103

**ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
STARÝ FOND**
C. inv.: 028007

O p r a v a.

Na str. 94 vynechán budiž mezi poslanci měst pod c) poslanec Daněk Vincenc, a ku konci doloženo budiž před d):
Místo poslance města Karlína není obsazeno.

Patent, daný dne 11. srpna 1804,

jmžto se Rakousko prohlašuje na císařství.

My František Druhý, z Boží milosti zvolený císař Římský, po všechny časy rozmnožitel říše, král Germánský, Uherský a Český atd.

Ačkoli jsme řízením Božím a zvolení jsouce od kurfiřtů římsko-německé říše došli důstojenství, nad které Sobě, co Naši osoby se týče, žádného rozmnožení titulů a důstojnosti žádati zapotřebí nemáme; jest nicméně péče Naše co vladaře domu a mocnářství Rakouského obrácena k tomu, aby se zachovala a udržela taková úplná rovnost titulu a dědičného důstojenství s nejznamenitějšími vladaři a mocnostmi evropskými, která panovníkům Rakouským, jak z příčiny dávné slávy Jejich arcidomu, tak i dle velikosti a lidnatosti států Jejich, znamenitá království a nezávislá knížetství v sobě obsahujících, přísluší a mezinárodním užíváním i mezinárodními traktáty pojištěna jest.

Aby se tedy tato úplná rovnost důstojenství trvale utvrdila, vidí se Nám a máme k tomu právo, bychom za příkladem, jež dal v minulém století císařský dvůr Ruský, a nyní také nový panovník Francouzský, domu Rakouskému, hledíc k jeho státům nezávislým, přidali též titul dědičného císaře.

Dle toho ustanovili jsme se po zdravém uvážení na tom, abychom pro Nás a pro Naše nástupce v nerozdílném držení Našich nezávislých království a zemí, titul a důstojenství dědičného císaře Rakouského (co jméno Našeho arcidomu) tím způsobem slavně přijali a ustanovili, že Naše veškerá království, knížetství a provincie mají i budoucně bez změny zachovati své posavadní tituly, zřízení, přednosti a postavení. Podlé tohoto našeho nejvyššího rozhodnutí a pronešení nařizujeme:

1. Hned po Našem titulu zvoleného císaře Římsko-německého vložen buď titul dědičného císaře Rakouského a po něm položeny budte jiné Naše tituly, totiž: král Germánský, Uherský, Český atd., pak titul arcivojvody Rakouského atd., vojvody Štyrského atd. a tituly ostatních zemí dědičných.*)

2. Přidán a propůjčen buď, jak Naším potomkům obojího pohlaví, tak i potomkům Našich nástupců u vladařství arcidomu, titul císařských královských princů a princezen, krom titulu arcivojvod a arcivojvodkyň rakouských a císařských královských vysostí.

3. Jakož pak všechna Naše království a jiné země, jak řečeno, při svých posavadních pojmenováních a ve svém způsobu posavadním bez ujmy se zachovávají; vztahuje se toto zvláště k Našemu království Uherskému a k zemím s ním spojeným, též k těm Naším státům dědičným, kteréž posud přímo spojeny byly se říší římsko-německou, a kteréž i budoucně v témž svazku s ní zůstati mají, dle výsad,

*) Tuto v původním patentu přidána jest celá titulatura, která však r. 1836 změněna byvši zde se pomíjí.

od Našich předků v císařství římsko-německém Našemu arcidomu propůjčených.

4. Zůstavujeme Sobě k dalšímu rozhodnutí, abychom nařídili slavnosti, které za příčinou Našeho a Našich nástupců korunování za dědičného císaře za dobré míti budeme; však při korunování, které jsme My a předkové Naši, co králové Uherští a Čeští obdrželi, má i budoucně beze změny zůstati.

5. Toto Naše pronešení a nařízení budiž ve všech Našich dědičných královstvích a zemích způsobem náležitým neprodleně vyhlášeno a ve skutek uvedeno. Jakož nepochybujeme, že všichni stavové a poddaní zemí těchto toto opatření, směřující k utvrzení důstojnosti tělesa spojených států rakouských, vděčně a s vlasteneckým úcastenstvím uznají.

Dáno ve Vídni, Našem městě hlavním a sídelním, dne 11. srpna léta tisícího osmistého čtvrtého, panování Našeho římského a v dědičných zemích roku třináctého.

František m. p. (L. S.)

Alois hrabě z Ugarte m. p.

nejvyšší kancléř království Českého a první kancléř arcivojvodství Rakouského.

Josef svob. pán z Marky m. p.

František hrabě Vojsa m. p.

Z vlastního rozkazu Jeho c. k. Milosti:

Jan Fidelis šl. Erggelet m. p.

Manifest císařský, daný dne 20. října 1860.

K Mým národům!

Když jsem nastoupil na trůn Mých předkův, bylo mocnářství silnými bouřemi otráveno.

Po skončení boje Mému citu otcovskému velice bolestného nastala v Mých zemích, jakož téměř ve všech mocně otřesených zemích pevniny evropejské, předkem a nejprve potřeba, aby se moc vládní toužejí v jedno spojila. Obecné dobré a bezpečnost většiny pokojných obyvatelů v mocnářství vyhledávaly toho, — rozčilené vášně a bolestně rozpomínání na dobu právě minulou činily, že nebylo lze, aby se dala volnost žvlům, jenž teprv nedávno nepřátelsky proti sobě byli bojovali.

Chťeje zvědět, čeho sobě rozličné země mocnářství Mého žádají a čeho potřebí mají, zřídil a svolal jsem patentem Mým, daným dne 5. března 1860 Mou rozmnoženou radu říšskou.

Uváživ návrhy touto radou říšskou Mi podané, měl jsem za příhodné, bych vydal dnešního dne a vyhlásil diplom, jak se mocnářství v příčině práva státního uspořádati, jaká práva a jaké postavení jedno každé království a jedna každá země míti, a jak svazek veškerého mocnářství dle práva státního znovu zjištěn, upevněn a zastoupen býti má.

I konám povinnost vladařskou, vyrovnávaje i slučuje rozpomínky Mých zemí a národů, jejich smýšlení o práve a práva od nich žádaná se skutečnými potřebami Mého mocnářství, a zůstavuje s plnou důvěrou Mým národům, aby dle dospělého poznání

svého instituce Mnou dané nebo obnovené s vlasteneckou horlivostí zdárně vzdělávali a utvrzovali. Naději se blahého jich rozkvětu od ochrany a milosti Všemohoucího, v jehož rukou jsou šťastné i nešťastné příhody knížat i národů, a kterýž Mé opravdové i svědomité péči otcovské požehnání svého neodepře.

Ve Vídni, dne 20. října 1860.

František Josef m. p.

Diplom císařský, daný dne 20. října 1860,

pro uspořádání vnitřních poměrů statoprávních mocnářství Rakouského.

My František Josef První, z Boží milosti císař Rakouský, král Uherský a Český atd. atd.

tímto všem na vědomí dáváme:

Předkové Naši slavné paměti moudře i pečlivě k tomu hleděli, aby v Našem nejjasnějším domě zřízena byla jistá forma posloupnosti, načež od Jeho c. kr. Apoštolského Veličenství, slavného císaře Karla VI., dne 19. dubna r. 1713 s konečnou platností a nezměnitelně ustanoven jest řád posloupnosti zákonem státním, základním a domovním posavade platným, kterýž pod jménem pragmatické sankce znám jest a od rádných stavů Našich rozličných království a zemí přijat byl.

Na tomto řadu posloupnosti co nepodvratným základu právním a na nedílnosti i nerozlučitelnosti

svých rozličných částí, s právy a svobodami jmenovaných království a zemí v srovnalost uvedené, založeno jsouc odolalo mocnářství Rakouské, smluvami státními a mezinárodními od té doby rozšířené a utužené, vítězně všelikým nebezpečstvím a útokům, které na ně dorážely, jsouc v tom podporováno a hájeno věrností, oddaností a udatností svých národův.

Prohlédajíc k dobrému Našeho domu a Našich poddaných máme za Svou povinnost vladařskou, abychom mocného postavení mocnářství Rakouského hájili a pojištěním jasných a nepochybných zřízení právních a svorné spolupráce bezpečnosti jemu propůjčili. Kteréhožto zjištění mohou úplně poskytnouti jen takové instituce a taková zřízení právní, ježto stejnou měrou se srovnávají s vědomím práva historického, s rozličností Našich království a zemí, a s tím, čeho vyhledává jich pevný, nedílný a nerozlučitelný svazek.

Hledíce k tomu, kterak tím, že všickni poddaní Naši před zákonem jsou rovni, že všickni mohou volně náboženství své provozovati, že všickni, necht jsou toho neb onoho stavu a rodu, jsou ku všelikým úřadům spůsobni, též tím, že všickni společně a stejnou měrou jsou povinni službu vojenskou konati a daně platiti, a že jest zrušena robota a odstraněna linie celní mezi zeměmi, společná zřízení organická a svorná spolupráce v Našem mocnářství znamenitě se rozšířila a utužila, — uváživše mimo to, že pro bezpečnost Našeho mocnářství a pro blaho jedné každé země, ježto moc státní ve všech zemích pevniny evropejské v jedno jest spojena, nevyhnutelně potřebí, aby se nejvyšší úkolové

státní společně vykonávali, — měli jsme za dobré, pro vyrovnání posavadních rozdílností mezi Našimi královstvími a zeměmi, a k tomu konci, aby poddaní Naši měli příhodně uspořádaného účastenství v zákonodárství a správě, ustanoviti dle pragmatické sankce a z plné moci Naši za stálý a neodvolatelný základní zákon státní, kterýž Nám i řádným potomkům Našim pravidlem u vládě býti má, co níže tuto položeno a naříditi takto:

I. Právo, zákony dávatí, je měniti a rušiti, vykonáváno bude od Nás a od Našich nástupcův jedině společně se sněmy zemskými řádně shromážděnými, a vedlé případností s radou říšskou, do kteréž budou sněmové posílati jistý počet údův, kterýž My ustanovíme.

II. Všeliké věci, zákonodárství se týkající, ježto se vztahují ku právům, povinnostem a záležitostem, kteréž mají veškerá království a země Naše společně, jmenovitě věci zákonodární, týkající se mince, peněz a úvěru, cla a obchodu, též pravidel bankovníctví cedulního; jakož i věci zákonodárské, týkající se pravidel poštovníctví, telegrafů a železnic, rovněž i spůsobu i spořádání povinnosti vojenské, mají se budoucně v radě říšské a s radou říšskou vyjednávatí a pomocí její podlé ústavy vyřizovati; jakož se jedině s přivolením rady říšské mají nové daně a dávky uváděti, daně a poplatky již zavedené, zvláště cena soli zvyšovati, dle Našeho rozhodnutí, jehož datum 17. července 1860, nové výpůjčky činiti; nynější dluhy státní konvertovati a nemovitě jmění státní prodávati, zjinačovati aneb zavazovati; — konečně se mají pomocí rady říšské rozpočty vydání státních na rok příští zkoušeti a na jisto postavovati, a tak-

těž závěry počtů státních a resultáty ročního hospodaření s financemi zkoumati.

III. Všeliké jiné věci, zákonodárství se týkající, které v punktech výše položených nejsou jmenovány, vyřizovány budou dle ústavy ve sněmích zemských, a to v královstvích a zemích ke koruně Uherské příslušných dle předešlých jejich zřízení, v Našich ostatních královstvích a zemích ale dle jich zřízení zemských.

Poněvadž ale v Našich zemích, kteréž nenáleží ke koruně Uherské, od dávných let i takové věci, zákonodárství se týkající, o nichž jednati nepřisluší výhradně radě říšské, společně se vyjednávaly a rozhodovaly, tedy Sobě zůstavujeme, že dáme také věci takové vyjednávat dle ústavy pomocí rady říšské, do níž se radové říšští z těchto zemí přivezmou.

Věci, o nichž jednati nepřisluší výhradně radě říšské, budou se moci společně vyjednávat také tehda, když by si toho některý sněm zemský žádal a návrh v příčině toho učinil.

IV. Tento diplom císařský budiž neprodleně v archivech zemských království a zemí Našich schován, a časem svým vložen v zákony zemské v textu autentickém i v jazycích zemských. Nástupcové Naši mají týž diplom, hned když nastoupí na trůn, týmž způsobem podpisem Svým opatřiti, a jednomu každému království i jedné každé zemi jej vydati, kdežto se pak vloží v zákony zemské.

Tomu na svědomí jsme se v tomto diplomě podepsali, pečeť Naši císařskou k němu přitisknouti dali a poručili, aby byl v Našem archivu domovním, dvorském a státním uložen a chován.

Dánq ve Vídni, hlavním a sídelním městě Našem, dne 20. října léta tisícího osmistého šedesátého, panování Našeho roku dvanáctého.

František Josef m. p. (L.S.)

Hrabě **Rechberg m. p.**

Z Nejvyššího nařízení:

Svobodný pan **Ransonnet m. p.**

Patent, daný dne 26. února 1861,

o zastupitelstvu říšském a zemském.

My František Josef První, z Boží milosti císař Rakouský, král Uherský a Český, atd., atd.

Jakož se Nám vidělo, v diplomu Našem, pro uspořádání poměrů statoprávních mocnářství Našeho dne 20. října 1860 vydaném, dle pragmatické sankce a z plné moci Naší, Nám samým a taktéž Naším řádným nástupcům u vláde pro pravidlo, na tom se ustanoviti a naříditi, že právo, zákony dávatí, je měniti a rušiti, jen společně se sněmy zemskými, potahmo s radou říšskou bude vykonáváno, a uvažujice, že toto právo, aby se ve skutek uvedlo, jistého řádu a jisté formy u vykonávání zapotřebí má, prohlašujeme, nařizujeme a vědomo činíme, slyševše ministerskou radu Naši:

I.

V příčině toho, jak bude složena rada říšská k zastupování říše ustanovená, a v příčině práva, diplomem Naším, daným dne 20. října 1860, jí zů-

staveného, míti účastenství v zákonodárství, schvalu-
jeme přiložený zákon o zastupitelstvu říšském a pro-
půjčujeme mu tímto u veškerých královstvích a ze-
mích Našich moci základního zákona státního.

II.

Co se týče Našich království Uherského, Char-
vátského a Slavonského, též Našeho velkoknížetství
Sedmhradského, učinili jsme Našim ručním listem,
daným dne 20. října 1860, již opatření náležitá, aby
se předešla zřízení zemská v srovnalosti s dotčeným
diplomem Našim a v mezích v něm vyměřených
obnovila.

III.

Pro Naše království:

České,

Dalmatské,

Haličské a Vladimířské s vojvodstvími Osvě-
tímským a Zátorským a s velkovojsvodstvím
Krakovským;

pro Naše arciknížetství:

Rakouské pod Enží, a

Rakouské nad Enží,

pro Naše vojvodství:

Krajinské, a

Bukovinské;

pro Naše markrabství:

Moravské;

pro Naše vojvodství:

Horno- a Dolnoslézské;

pro Naše markrabství Istrianské s knížecím
hrabstvím Gorickým a Gradištským a s mě-
stem Trstem i jeho okrškem; a

pro zemi Vorarlberskou

vidí se Nám, aby práva a svobody věrných stavů
těchto království a zemí dle poměrů a potřeb ny-
nějšího času se vyvinuly, přejínačily a s prospě-
chem veškerého mocnářství v srovnalost uvedly,
přiložená zřízení zemská a řády volení do sněmu
schváliti, a propůjčujeme jednomu každému zřízení
a řádu pro tu kterou zemi moci základního zákona
státního.

Ješto jsme však v příčině toho, jak Naše krá-
lovství Dalmatské k Našim královstvím Charvátskému
a Slavonskému dle práva státního postaveno bude,
posud s konečnou platností nerozhodli, tedy zřízení
zemské, kteréž jsme pro Naše království Dalmatské
vydali, na ten čas ještě úplně ve skutek vejiti ne-
může.

IV.

Abychom statuty, patenty, danými dne 20. října
1860, pro Naše vojvodství Štyrské, Korutanské a
Salcburské, též pro Naše knížecí hrabství Tyrolské
vydané, v srovnalost uvedli s těmi ustanoveními,
ježto ve zřízeních zemských dnešního dne od Nás
schválených co do pravidla položena jsou; abychom
zastupitelstvím zemí výše jmenovaných oněch širších
práv propůjčili, kteráž se Nám vidělo povoliti zá-
stupcům ostatních zemí korunních; abychom konečně
nařízení Naše, dne 5. ledna roku 1861 v příčině
práva volení do sněmu vydaná také ve Štyrsku,
Korutanech, Salcburku a Tyrolsku stejnou měrou ve
skutek uvedli a statuty zemské již vydané rozšířili
a přejínačili: vidělo se Nám, přiložená nová zřízení
zemská pro Štyrsko, Korutany, Salcbursko a Ty-
rolsko schváliti.

V.

Přikazujeme zároveň v příčině Našeho království Lombardsko-Benátského Našemu ministrovi státnímu, aby nám zřízení zemské na týchž základech založené v příhodnou dobu předložil, propůjčujeme prozatím kongregacím tohoto království, jakožto nynějšímu zastupitelstvu jeho, práva, aby ustanovený počet úřv do rady říšské vyslaly.

VI.

Ješto pak jednak předcházejícími zákony základními dílem znovu zavedenými, dílem podle nových zákonů základních udělanými, základ statoprávních poměrů říše Naší pevně položen, a zvláště zastupitelstvo národů Našich náležitě rozděleno a účastensví jich v zákonodárství a ve správě uspořádáno jest — tedy tímto veškeré tyto zákony základní za zřízení říše Naší prohlašujeme, a chceme i budeme pod ochranou Boha všemohoucího tato slavně vyhlášená a zaslíbená pravidla netoliko sami nezvratně zachovávat i je držeti, anobrž zavazujeme také Naše nástupce u vládě, aby je nezvratně zachovávali, je drželi a že tak učiní, také při nastoupení na trůn v manifestu, jež v příčině toho vydají, slíbili. Projevujeme také tímto pevný úmysl, že jich budeme vši Naší mocí císařskou proti každému útoku hájiti a k tomu přihlížeti, aby je jeden každý zachovával a držel.

VII.

Poroučíme, aby tento patent i se státními zákony základními o zastupitelstvu říšském a zemském, prostředkem něho vyhlášenými ve spůsobě diplomu císařského byl zdělán a v Našem archivě domovním,

dvorském a státním uložen a chován, a taktéž aby časem svým v archivech Našich království a zemi uložen a chován byl zákon základní o zastupitelstvu říšském kromě zvláštních zákonů základních pro jednu každou zemi ustanovených.

Dáno ve Vídni, hlavním a sídelním městě Našem dne dvacátého šestého února léta tisícího osmistého šedesátého prvního, panování Našeho roku třináctého.

František Josef m. p. (L.S.)

Arcivojvoda **Rainer** m. p.

Rechberg m. p. **Mecserý** m. p. **Degenfeld** m. p.
Schmerling m. p. **Lasser** m. p. **Szécsen** m. p.
Plener m. p. **Wickenburg** m. p. **Pratobevera** m. p.

Z Nejvyššího nařízení:
Svobodný pán **Ransounet** m. p.

Základní zákon o zastupitelstvu říšském.

§. 1.

K zastupování říše ustanovena jest rada říšská. Rada říšská skládá se ze sněmovny panské a ze sněmovny poslanců.

§. 2.

Údy sněmovny panské jsou rodem zletilí princové císařského domu.

§. 3.

Dědičnými údy sněmovny panské jsou zletilé hlavy zdejších rodů šlechtických, držení rozsáhlých

statků vynikajících, kterýmž Císař Pán důstojenství dědičného rady říšského propůjčí.

§. 4.

Údové sněmovny panské dle vysokého důstojenství církevního jsou arcibiskupové a takoví biskupové, jimž přísluší důstojenství knížecí.

§. 5.

Císař Pán zůstavuje Sobě, povolati muže výtečné, kteří sobě o stát neb církev, o vědy neb umění zásluh dobyli, za údy doživotné do sněmovny panské.

§. 6.

Do sněmovny poslanců přijde tři sta tři a čtyřicet údů zvolených, a to v počtu pro jedno každé království a jednu každou zemi tímto způsobem vyměřeném:

pro království Uherské pět a osmdesát,
 „ království České čtyři a padesát,
 „ království Lombardsko - Benátské dvacet,
 „ království Dalmatské pět,
 „ království Charvátské a Slavonské devět,
 „ království Haličské a Vladimířské s vojvodstvími Osvětimským a Zátorským a s velkovojevodstvím Krakovským osm a třicet,
 „ arcivojevodství Rakouské pod Enží osmnáct,
 „ arcivojevodství Rakouské nad Enží deset,

pro vojvodství Salcburské tři,
 „ vojvodství Štyrské třináct,
 „ vojvodství Korutanské pět,
 „ vojvodství Krajinské šest,
 „ vojvodství Bukovinské pět,
 „ velkoknížetství Sedmíhradské . šest a dvacet,
 „ markrabství Moravské dva a dvacet,
 „ vojvodství Horno- a Dolnoslézské šest,
 „ knížecí hrabství Tyrolské a Vorarlberské dvanáct,
 „ markrabství Istrianské s knížecím hrabstvím Gorickým a Gradínským a s městem Trstem i okrškem Trstským šest.

§. 7.

Údové pro každou zemi v počtu výše položeném ustanovení budou od sněmu té země přímo zvoleni a do rady říšské poslání.

Volení údů sněmovny poslanecké konáno budiž absolutní většinou hlasů tím způsobem, aby počet jich, dle zřízení zemských na jisté obvody, města a korporace vycházející, zvolil se z údů sněmu zemského, poslaných od týchž obvodů, týchž měst a korporací.

Nastaly-li by výjimkou případností takové, že by údové sněmovny poslanecké od sněmu vyslání býti nemohli, zůstavuje Sobě Císař Pán naříditi, aby byli přímo v obvodech, městech a korporacích zvoleni.

§. 8.

Císař Pán pojmenuje presidenta a vicepresidenta z údů každé sněmovny.

Ostatní funkcionáře zvolí sobě každá sněmovna sama.

§. 9.

Rada říšská bude od císaře každý rok svolána.

§. 10.

Moc a působnost veškeré rady říšské vztahuje se dle článku II. císařského diplomu, daného dne 20. října 1860, ku všelikým věcem zákonodárským, ježto se týkají práv, povinností a záležitostí čili interesů všem královstvím a zemím společných.

Takové věci jsou jmenovitě:

- a) Veškeré záležitosti, ježto se vztahují ke společnosti, i ke spořádání povinností vojenské;
- b) záležitosti všeliké, ježto se týkají uspořádání peněžnictví, úvěru, mince a bankovníctví cedulního, cel a obchodu, též pravidel poštovníctví, železnic a telegrafů;
- c) všeliké záležitosti, týkající se financí říšských vůbec; zvláště předchozí rozpočty hospodářství státního, zkoušení závěr počtů státních a výsledků hospodaření s financemi, zavádění nových výpůjček, konvertování nynějších dluhů státních, prodávání, zjinačování aneb zavazování nemovitého jmění státního, zvyšování zavedených již daní, dávek a důchodků a zavádění nových.

Daně, dávky a důchody vybírány budou dle zákonů posavadních dotud, pokud nebudou zákonem tímto způsobem ústavním změněny.

Dluh státní postaven jest pod kontrolou rady říšské.

§. 11.

Věci zákonodárské, ježto mají veškerá království a veškeré země, vyjímajíc země koruny Uher-

ské, společně, náležejí dle III. článku diplomu, daného dne 20. října 1860, k působnosti rady říšské dle ústavy vyměřené, aniž se do ní přivezou údově ze zemí koruny Uherské.

K působnosti této užší rady říšské náležejí tedy, vyjímajíc věci v §. 10. vypočtené, všeliké věci, zákonodárství se týkající, ježto dle zřízení zemských nejsou výslovně zůstaveny sněmům zemským v užší radě říšské zastoupeným.

Totéž platí také o věcech sněmům zemským zůstavených tehda, když ten který sněm navrhne, aby se o nich jednalo společně.

Vzešli by pochybnost nějaká s strany kompetence užší rady říšské ve společných věcech zákonodárských naproti kompetenci toho neb onoho sněmu zemského v užší radě říšské zastoupeného, rozhodne v tom k návrhu užší rady říšské Císař.

§. 12.

Návrhové k zákonům předkládají se od vlády radě říšské.

Také radě říšské přísluší, navrhovati zákony u věcech k působnosti její náležitých. (§§. 10. a 11.) Ke každému takovému zákonu potřebí, aby se shodovaly v příčině jeho obě sněmovny a aby došel potvrzení císařského.

§. 13.

Byli by v tom čase, když rada říšská není shromážděna, potřebí, aby se v některé věci k působnosti její náležitě učinilo nějaké pilné opatření, jest ministerium povinno, radě říšské nejprve příští vyložiti příčiny takového opatření a připomenuti, jaký mělo účinek.

§. 14.

Aby usnešení veškeré a potahmo užší rady říšské bylo platné, potřebí v každé sněmovně absolutní většiny hlasů údů přítomných.

K návrhu, aby v tomto zákoně základním stala se nějaká změna, potřebí v obojí sněmovně většiny alespoň dvou třetin hlasů.

§. 15.

Údům sněmovny poslanecké není dovoleno, přijímati od svých voličů nějaké instrukce.

§. 16.

Všichni údové rady říšské mají právo hlasovací vykonávati osobně.

§. 17.

Funkce údů sněmovny poslanecké z některé země vyslaných pomine toho dne, když se sejde nový sněm zemský.

Údové tito mohou však zase do sněmovny poslanecké zvolení býti.

Sejdeli některý úd sněmovny poslanecké smrtí, pozbudeli způsobilosti osobní, anebo nemůželi pro nějakou překážku trvalou býti údem rady říšské, má se nové zvolení předsevzítí.

§. 18.

Odročení rady říšské a rozpuštění sněmovny poslanců stane se z nařízení císařova. Bylali sněmovna tato rozpuštěna, voleno budiž znovu dle §. 7.

§. 19.

Ministrové, kancléři dvorští a správčové úřadů centrálních mají právo, u všech poradách účastenství

míti a návrhy předložené buď osobně nebo skrze vyslaného svého zastupovati.

Oni mají slyšení býti, kdykoliv za to požádají.

Právo spolu hlasovati, mají jen tehda, když jsou údy té neb oné sněmovny.

§. 20.

Sedění obojí sněmovny rady říšské jsou veřejná.

Každá sněmovna má právo, ve zvláštních případech od veřejnosti upustiti, když za to požádá prezident nebo alespoň deset údů a když se sněmovna po odstranění posluchačstva na tom ustanoví.

§. 21.

Jak se má v jednání a v jiných pracech předsejítí a jak mají obě sněmovny spolu obaplně a s jinými úřady si dopisovati a jednati, ustanoveno bude řádem jednacím.

Zřízení zemské království Českého.

Kapitola první.

○ zastupitelstvu zemském vůbec.

§. 1.

Království České zastoupeno bude u věcech zemských sněmem zemským.

§. 2.

Práva zastupitelstvu zemskému příslušná vykonávati bude buď sám sněm anebo výbor zemský.

§. 3.

Sněm zemský skládati se bude ze dvou set jeden a čtyřiceti sněmovníků, totiž:

- a) z knížete arcibiskupa Pražského a z biskupů Litoměřického, Kralohradeckého a Budějovického;
 b) z rektora magnifika vysokých škol Pražských, a
 c) ze dvou set šest a třidceti zvolených poslanců,
 a to:

I. ze sedmdesáti poslanců z třídy držitelů velkých statků;

II. ze sedm a osmdesáti poslanců měst a míst průmyslových v řádu volebním jmenovaných i komor obchodnických a živnostnických;

III. z devět a sedmdesáti poslanců jiných obcí v království Českém.

§. 4.

K řízení sněmu zemského pojmenuje Císař Pán z prostředka sněmu nejvyššího maršálka zemského a jeho náměstka.

§. 5.

Širší ustanovení o tom, kdo má právo voliti a kdo může volen býti, jak budou poslanci rozdělení na okresy volicí, ježto se zříditi mají, a jak se má u volení předsejiti, obsažena jsou v řádu volebním království Českého.

§. 6.

Doba úřadování, na kterou bude nejvyšší maršálek zemský a jeho náměstek jmenován, a na niž budou údově sněmu zemského zvoleni (doba sněmovní), vyměřuje se na šest let.

Zvolení poslanců do sněmu zemského nemůže od voličů odvoláno býti.

Po projití řádné doby sněmovní rozepíše se nové volení, a totéž učiní se, kdyby sněm dříve byl rozpuštěn, aneb kdyby mezi tím některý poslanec vy-

stoupil, smrtí sešel, nebo pozbyl spůsoblosti k volitelnosti náležitě.

Předešlí údově sněmu zemského mohou zase zvoleni býti.

§. 7.

Poslancům na sněm zemský zvoleným není dovoleno, instrukcí přijímati a oni mohou právo hlasovací jen osobně vykonávati.

§. 8.

Sněm zemský scházeti se má k Nejvyššímu svolání krom zvláštních případností jednou v roce, a to v Praze, hlavním městě zemském, ač jestli Císař Pán jinak neustanoví.

§. 9.

Poslanci, když vstoupí do sněmu zemského, mají v ruce nejvyššího maršálka zemského učiniti slib na místě přísahy, že chtějí Císaři Pánu věrni a Jeho poslušni býti, zákony zachovávatí a své povinnosti svědomitě plniti.

§. 10.

Nejvyššímu maršálkovi zemskému přísluší sněm zemský Císařem Pánem svolaný zahajovati, v něm předsedati a jednání řídití, též po skončených pracích aneb ke zvláštnímu nařízení Jeho Veličenství jej zavřítí.

Císař Pán může sněm zemský i v řádné době sněmovní každého času rozpustiti, a zároveň naříditi, aby se znovu volilo.

§. 11.

Výbor zemský, jakožto spravující a vykonávající orgán zastupitelstva zemského, skládati se bude z osmi přisedících z prostředka shromážděného sněmu

zemského zvolených, jimž bude předsedati nejvyšší maršálek zemský. Zaslali by mu nějaká překážka, pojmenuje nejvyšší maršálek zemský náměstka z výboru zemského, aby práce výboru řídil.

§. 12.

Dva přísedící výboru zemského voleni budou z prostředka sněmu zemského od poslanců, zvolených od voličské třídy držitelů velkých statků (§. 3, I), dva budou voleni od poslanců, zvolených od voličské třídy měst a průmyslových míst a komor obchodnických a živnostnických (§. 3, II), a dva od poslanců, zvolených od voličské třídy obcí venkovských (§. 3, III).

Ostatní dva přísedící výboru zemského voleni budou každý zvláště od veškerého shromážděného sněmu zemského z něho samého.

Každé takové volení koná se absolutní většinou hlasujících.

Neníli u volení prvním a druhém absolutní většiny hlasů, konáno budiž užší volení mezi těmi dvěma osobami, ježto u volení druhém obdrželi nejvíce hlasů.

Jsouli hlasové počtem sobě rovni, rozhodne los.

§. 13.

Za každého přísedícího výboru zemského zvolí se náměstník tím způsobem, jak uvedeno v paragrafu předešlém.

Sejdeli smrtí některý přísedící výboru zemského, když sněm není shromážděn, vystoupíli z výboru, nebo nemůželi po delší čas záležitosti výboru pro nějakou překážku spravovati, nastoupí na jeho místo náměstník, kterýž byl k tomu konci zvolen, aby jej zastupoval.

Jest-li sněm zemský shromážděn, zvolí se na místo přísedícího, kterýž byl na dobro odpadl, jiný přísedící výboru zemského.

§. 14.

Úřadování přísedících výboru zemského a jejich náměstníků trvá tak dlouho, jako úřadování sněmu zemského, kterýž je zvolil. Po skončení však doby sněmovní aneb byli sněm rozpuštěn, trvá úřadování přísedících dotud, až se z nového sněmu jiný výbor zřídí.

Vystoupíli kdo ze sněmu, má to za účinek, že vystoupí zároveň z výboru zemského.

§. 15.

Přísedící výboru zemského jsou povinni, bydleti v Praze.

Každý přísedící obdrží roční náhradu z důchodův zemských, kterou vyměří sněm, s výhradou schválení Císaře Pána.

Kapitola druhá.

Jakou moc a působnost má zastupitelstvo zemské.

I. Jakou moc a působnost má sněm zemský.

§. 16.

Sněm zemský jest ustanoven, aby spolu se přičiňoval k vykonávání moci zákonodárné dle toho, jak vyměřeno v diplomu císařském, daném dne 20. října 1860, zák. říšského č. 226, a jemu náleží, posílati čtyři a padesáte sněmovníků do sněmovny poslanců rady říšské, jakž ustanoveno v §. 6. základního zákona o zastupitelstvu říšském.

Sněmovníci tito voleni budte podlé toho, jak nařízeno v §. 7. základního zákona o zastupitelstvu říšském.

Kterak se údové sněmovny poslanců, jenž se zvoliti mají, rozdělí na jednotlivé obory, města a korporace, vyměřeno jest v dodatku k tomuto zřízení zemskému.

§. 17.

Návrhové k zákonům, týkajícím se záležitostí zemských, předkládají se od vlády sněmu zemskému.

Také sněmu zemskému přísluší právo, navrhovati zákony v záležitostech zemských.

Ku každému zákonu zemskému jest potřebí, aby se shodovali Císař a sněm zemský.

Byl-li návrh, aby vydán byl zákon nějaký, od sněmu nebo od Císaře odvržen, nelze ho v též době zasedací znovu předkládati.

§. 18.

Za zemské záležitosti pokládají se:

I. Všeliká nařízení, týkající se:

1. zeměvzdělání;
2. stavby veřejné, ježto se zapravuje z prostředků zemských;
3. ústavů dobročinných, z prostředků zemských nadaných;
4. rozpočtu předchozího a kladení počtů zemských, jak

- a) co se dotýče příjmů zemských ze spravování majetnosti zemi náležité, ukládání daní na potřeby zemské a užívání úvěru zemského, tak i
- b) co se dotýče vydání zemského, řádného i mimořádného.

III. Zevrubnější nařízení v mezích zákonů obecných, ježto se vztahují:

1. k záležitostem obecním;

2. k záležitostem církevním a školním;
3. ke konání příprave, a opatrování i ubytování vojska; konečně

III. nařizování o věcech, dobrého země neb potřeb zemských se týkajících, ježto zvláštními nařízeními zastupitelstvu zemskému k opatření se přikazují.

§. 19.

Sněmu zemskému přísluší:

1. raditi se a návrhy činiti:

- a) v příčině vyhlášených obecných zákonů a zřízení, jaký zvláštní účinek mají na dobro země, a
 - b) činiti návrhy, aby vydáni byli obecní zákonové a zavedla se zřízení obecná, jichž vyhledávají potřeby a blaho země;
2. přísluší mu podávati návrhy o věcech všech, které chce vláda s ním v poradu vzíti.

§. 20.

Sněmu zemskému náleží péči míti o zachování jmění stavovského (domestikálního) a jiné majetnosti země České, která jí buď hned původně náleží nebo jí byla oddána, též o zachování fondů a ústavů, zřízených neb chovaných z prostředků stavovských neb zemských.

K usnešení sněmovnímu, jímž se jmění kmenové má zeiziti, nějakou stálou závadou stížiti nebo zastaviti, potřebí jest schválení císařského.

§. 21.

Sněmu zemskému přísluší spravovati jmění domestikální a záležitosti úvěru zemského i dluhů zemských se týkající a míti péči o to, aby závazkové,

kteréž v příčině toho země na sobě má, náležitě se plnili. Jemu přísluší spravovati fond zemský a fond vyvazovací království Českého a obracetí náležitě oba fondy k potřebám, k nimž dle zákona ustanoveny jsou.

§. 22.

Sněmu zemskému přísluší raditi se a usnešení činiti o to, jak by se opatřily prostředky, jichž potřebí k vyplnění povinností jeho v příčině potřeb zemských, zachování majetnosti, fondů a ústavů zemských, pokud příjmy z jmění základního k tomu nestačí.

Sněm zemský má právo, ku potřebě této rozvrhovati a vybírati přírážky k přímým daním císařským až do desíti procent. K větším přírážkám k některé dani přímé aneb k jiným dávkám na zemi rozvrženým potřebí schválení císařského.

§. 23.

Jakou moc a působnost sněm zemský míti bude u věcech obecních, ustanoví se zákonem obecním aneb zvláštními statuty obecními.

§. 24.

Zvláštními předpisy vyměří se také, jak se bude sněm zemský příčiňovati a jaké přihlížení bude míti u věcech daní se týkajících, jmenovitě co se týče rozvrhování, vybírání a odvádění přímých daní císařských.

§. 25.

Sněmu zemskému náleží usnešení činiti o systemisování úřednictva a služebnictva, které se výboru zemskému přidá aneb pro spravování někte-

řých věcí zřídí, jakož i o systemisování platů tohoto úřednictva a služebnictva; též mu náleží ustanovovati, jakým způsobem se má toto úřednictvo a služebnictvo jmenovati a disciplinárně k němu přikročovati, i jaké má míti platy na odpočínutí a platy zaopatřovací; kromě toho mu náleží zdělávati základy k instrukcím, ježto se úřednictvu dají v příčině vykonávání služby.

II. Jakou moc a působnost má výbor zemský.

§. 26.

Výboru zemskému přísluší péči míti o práce obyčejné, vztahující se ku správě majetnosti zemské a fondů i ústavů zemských, řídit službu úředníků a služebníků pod ním postavených a přihlížeti k této službě.

On jest povinen činiti počet sněmu zemskému z prací těchto, i z toho, že uvedl ve skutek usnešení sněmu zemského, ježto se vykonati měla; a náleží mu bráti napřed v poradu návrhy k věcem zemským se vztahující ku potřebě sněmu zemského buď z uložení sněmu nebo samochtě.

§. 27.

Výboru zemskému přísluší vykonávati práva podavací čili patronátní a presentační, ježto příslušela zemi nebo bývalým stavům zemským, též právo, navrhovati nebo jmenovati kandidáty k fundacím neb stipendiím a právo, přijímati je do stavovských ústavů a zřízení.

§. 28.

Výboru zemskému náleží zastupovati zemské zastupitelstvo u všelikých záležitostech právních.

V listinách, kteréž výbor zemský jménem zastupitelstva zemského zdělá, má se nejvyšší maršálek zemský podepsati a má se k nim pečet zemská přitisknouti.

§. 29.

Výboru zemskému přísluší kromě toho spravovati všeliké jiné práce, které příslušely posavadnímu výboru stavovskému, pokud nebudou na jiné orgány přenešeny aneb pokud za příčinou okolností změněných nepřestanou.

§. 30.

Výbor zemský má učiniti přípravy, jichž potřebí, aby sněm zemský sedění svá míti mohl, a má vyhledati, v dobrém způsobu chovati a náležitě zříditi místnosti pro zastupitelstvo zemské a pro úřady a orgány přímo pod tímto zastupitelstvím postavené.

§. 31.

Výboru zemskému přísluší zkoušeti průkazy poslanců vnově do sněmu zemského vstupujících, že jsou řádně zvoleni a učiniti o tom zprávu ke sněmu zemskému, kterýž rozhodne, zdalíž se do sněmu připustiti mají.

§. 32.

Zevrubnější nařízení, které práce budou k výboru zemskému náležeti a jak se budou měti konati, bude v sobě obsahovati instrukce, již sněm zemský vydá; zevrubnější pak nařízení v příčině toho, jak se bude měti výbor zemský přičiňovati k věcem obecním a k věcem, týkajícím se daní císařských, vydána budou zvláštními zákony obecními a berníčními.

Kapitola třetí.

Jak se mají práce spravovati a vyrizovati.

§. 33.

Sněm zemský, který se k řádnému svolání sejde, má o věcech k jeho působnosti náležitých v seděních rokovati a je vyrizovati.

Sedění nařizují se, zahajují a zavírají nejvyšším maršálkem zemským.

§. 34.

Sedění sněmu zemského jsou veřejná.

V případnostech zvláštních může se držeti sedění důvěrné, když toho požádá buď předsedící nebo alespoň pět sněmovníků, a když po odstranění posluchačů sněm v to svolí.

§. 35.

Věci, které se mají v poradu bráti, docházejí k sněmu zemskému:

- a) buď co předlohy vládní nejvyšším maršálkem zemským;
- b) nebo co předlohy výboru zemského aneb některého výboru zvláštního, ze sněmu a mezi sněmem k tomu konci zvoleného;
- c) nebo co návrhy toho neb onoho sněmovníka.

Chtělliby sněmovník některý podati sněmu návrh o sobě, ježto by se nevztahoval k návrhu od vlády neb od nějakého výboru předloženému, má to prvé nejvyššímu maršálku zemskému písemně oznámiti a návrh takový má se předkem ve výboru v poradu vzíti.

Učiníli by kdo návrh o věcech, ježto nenáleží k působnosti sněmu zemského, nemá ho nejvyšší maršálek zemský ku poradě připouštěti.

§. 36.

Nejvyššímu maršálku zemskému přísluší ustanovovati, v kterém pořádku se věci v poradu brátí a vyřizovati mají.

Návrhy, které sněmu zemskému předloží vláda, mají se před všelikými jinými věcmi v poradu vzítí a vyříditi.

§. 37.

Místodržící království Českého nebo komisaři od něho vyslaní mají právo, do sněmu přicházeti a každé chvíle mluvíti; hlasovati ale mohou jen tehda, když jsou údově sněmu zemského.

Byloliby v některém jednání potřebí nebo bylo by si toho žádati, aby se k tomu poslali někteří údově úřadů vládních, kteří by podali zprávy nějaké nebo nějaká vysvětlení, má se nejvyšší maršálek zemský v příčině toho obrátiti k představeným těchto úřadův.

§. 38.

Aby sněm zemský mohl o něčem učiniti usnešení, potřebí, aby bylo pospolu více než polovice veškerých sněmovníků; aby pak usnešení bylo platné, potřebí absolutní většiny hlasů.

Jsouli hlasové počtem sobě rovni, budiž návrh v poradu vzatý pokládán za zavržený.

Navrhlo by se, aby se učinila nějaká změna ve zřízení zemském, potřebí k usnešení o to, aby byly pospolu alespoň tři čtvrtiny sněmovníků a aby k tomu alespoň dvě třetiny jich přivólily.

§. 39.

Vůbec hlasuje se ústně; pakli by se ale předs-

dicímu vidělo, může se také hlasovati tím, že sněmovníci vstanou nebo zůstanou seděti.

Volení neb obsazování koná se cedulkami hlasovacími.

§. 40.

Jednání sněmu zemského budiž prostředkem místodržícího Jeho Veličenství v známost uvedeno a protokol o seděních k němu přiložen.

Jakým způsobem se jednání sněmovní má v obecnost uvěsti, ustanoví sněm.

§. 41.

Sněmu zemskému není dovoleno, s nižádným zastupitelstvem jiných zemí korunních sobě dopisovati, ani vyhlásování jakých koli od sebe vydávati. Též není dovoleno, deputaci do shromážděného sněmu zemského připouštěti, žádosti pak může sněm přijímati jen tehda, když se mu podají skrze některého sněmovníka. Deputace ze sněmu zemského k Nejvyššímu dvoru císařskému mohou se posílati jen tehda, když k tomu Císař Pán prvé přivolí.

§. 42.

Výbor zemský má práce k němu přikázané v poradách kolegiálních na potaz brátí a je vyřizovati.

Aby usnešení výboru zemského bylo platné, potřebí, aby alespoň pět přisedících bylo pospolu.

Shledali by nejvyšší maršálek zemský, že usnešení výboru zemského se přiči obecnému dobrému nebo zákonům, má právo a jest povinen, učiniti, aby nebylo vykonáno, a má to neprodleně prostředkem místodržícího na Nejvyšším místě oznámiti, aby Jeho Veličenství v tom rozhodl.

§. 43.

Výbor zemský může si dopisovati jen se sněmem, z něhož byl zvolen a může od sebe vydávati jen ohlášení v příčině věcí jemu ku správě svěřených.

Deputací nemůže výbor zemský přijímati.

Řád volení do sněmu Českého.

I. O okresech volicích a o místech, v kterých se voliti má.

§. 1.

V příčině volení poslanců z třídy držitelů velkých statků jest veškeré království České jediným okresem volicím.

Volení koná se v Praze, hlavním městě zemském.

§. 2.

Voličové poslanců z třídy držitelů velkých statků dělí se na dva sbory volicí, z nichž jeden činí držitelé statků do desk zemských neb lenních vložených a svazkem fidekomisním zavazených, kteří mají právo voliti, druhý pak činí všichni ostatní držitelé velkých statků, kteří mají právo do sněmu voliti.

Volicímu sboru držitelů statků fidekomisních přísluší voliti šestnáct poslanců, volicímu sboru ostatních držitelů velkých statků náleží voliti poslanců čtyři a padesát.

§. 3.

V příčině volení poslanců měst a průmyslových míst činí:

hlavní město zemské Praha pět okresů volicích; z měst níže jmenovaných činí každé o sobě jeden

okres volicí: *a)* Liberec s Kristianštatem, *b)* Plzeň, *c)* Budějovice, *d)* Cheb, *e)* Kutná Hora, *f)* Česká Lípa, *g)* Rumburk, *h)* Písek, *i)* Karlin, *k)* Smíchov;

města níže položená činí vždy dohromady jeden okres volicí:

- l)* Jilové, Vyšehrad, Kostelec nad Černými lesy a Benešov;
- m)* Mělník, Brandýs nad Labem a Roudnice;
- n)* Příbram a Březová hora;
- o)* Slané, Louny a Rakovník;
- p)* Hořovice, Beroun, Radnice a Rokycany;
- q)* Krumlov, Kaplice, Nové Hrady a Vyšebrod;
- r)* Třeboň, Lišov a Týn nad Vltavou;
- s)* Jindřichův Hradec a Bystřice;
- t)* Mladá Boleslav a Nymburk;
- u)* Mnichovo Hradiště, Turnov a Bílá voda;
- v)* Fridland, Neuštadt a Chrastava;
- w)* Jablonec, Hodkovice a Smržovka;
- x)* Kolín, Poděbrady a Kouřim;
- y)* Čáslav, Chotěboř a Golčův Jeníkov;
- z)* Německý Brod, Pohná a Humpolec;
- aa)* Chrudím a Heřmanův Městec;
- bb)* Pardubice, Chlumecko a Holice;
- cc)* Vysoké Mýto, Skutče a Hlinsko;
- dd)* Litomyšl a Polička;
- ee)* Landškroun, Ústí nad Orlicí a Česká Třebová;
- ff)* Asch a Rossbach;
- gg)* Kraslice, Neydek a Schönbach;
- hh)* Wildštejn, Kinšperk a Haslov;
- ii)* Karlovy Vary a Jáchimov;
- kk)* Platná, Tachov, Stříbro a Šandov;
- ll)* Loket, Slavkov, Schönfeld a Bečov;

- mm)* Jičín a Nový Bydžov;
nn) Lomnice, Nová Páka a Sobotka;
oo) Vrchlabí, Lanov a Hostinné;
pp) Roketnice a Jilemnice;
qq) Trutnov, Broumov a Police;
rr) Hradec Králové, Jaroměř a Josefov;
ss) Dvůr Králové, Náchod a Hořice;
tt) Rychnov, Žamberk, Kostelec n. O. a Dobruška;
uu) Litoměřice a Lovosice;
vv) Teplice a Ústí nad Labem;
ww) Děčín, Podmokly, Česká Kamenice a Chřibská;
xx) Cvikov a Mimoň;
yy) Hajda, Kamenná Šenava, Plottendorf a Parchen;
zz) Šluknov, Ehrenberk a Hanšpach;
aaa) Warnsdorf, Franzenstál Starý a Nový, Floriansdorf a Karlsdorf;
bbb) Mikulášovice, Zeidlery a Krásná Lípa;
ccc) Starý Georgswald a Königswald;
ddd) Klatovy a Domažlice;
eee) Strakonice, Sušice a Vodňany;
fff) Wimberk, Prachatice a Volary;
ggg) Most, Bilina a Horní Litvínov;
hhh) Žatec a Kadaň;
iii) Chomoutov, Weipert a Přísečnice;
kkk) Tábor, Kamenice a Pelhřimov.

Za volicí okres města Prahy o sobě prohlašuje se patero okresů volicích, ježto ustanoveny jsou statutem obecním tohoto města, daným dne 27. dubna 1850, v §. 44.

§. 4.

Praha, hlavní město zemské a města, ježto sama o sobě činí okres volicích, jsou zároveň místy volicími těchto okresů.

V okresích volicích, ježto složeny jsou ze dvou neb více měst a průmyslových míst, jest místem volicím každého okresu ono místo, kteréž v předešlém paragrafu tu, kde se ustanovuje každý okres volicích, první jest položeno.

§. 5.

V každém z pěti okresů volicích města Prahy voleno budiž po dvou poslancích, v městě Liberci s Christianštattem voleni buďtež tři poslanci, a v každém z ostatních osm a padesáti okresů volicích v §. 3. ustanovených voleno buď po jednom poslanci. Všichni ti, kdož mají v každém městském okresu volicím právo voliti, činí jeden sbor volicích.

§. 6.

Komory obchodnické a živnostnické v Praze a v Liberci voltež každá po čtyřech poslancích do sněmu zemského, komora Chebská volíž tři a komory Plzenská a Budějovická každá po dvou.

V kterémžto volení mají údové a náměstníci jedné každé komory činiti sbor volicích.

§. 7.

V příčině volení poslanců obcí venkovských činí tito okresové političtí vždy dohromady jeden okres volicích:

1. Okresové Smíchovský, Zbraslavský, Berounský a Unhošťský, činí dohromady jeden okres;
2. Okresové Karlínský a Brandýský, dohromady jeden okres;
3. Okresové Jílovský a Říčanský, dohromady jeden okres;
4. Okresové Rakovnický, Křivoklátský, Novostražecký a Lounský, dokromady jeden okres;

5. Okresové Slánský, Velvarský a Libochovický, dohromady jeden okres;

6. Okresové Mělnický a Roudnický, dohromady jeden okres;

7. Okresové Příbramský a Dobříšský, dohromady jeden okres;

8. Okresové Hořovický a Zbirovský, dohromady jeden okres;

9. Okresové Černokostelecký a Českobrodský, dohromady jeden okres;

10. Okresové Budějovický, Lišovský, Svinenský, Hlubocký a Týnský nad Vltavou, dohromady jeden okres;

11. Okresové Krumlovský, Chvalšinský a Plánský, dohromady jeden okres;

12. Okresové Kaplický, Novohradský a Vyšebrodský, dohromady jeden okres;

13. Okresové Jindřicho-Hradecký, Lomnický, Třeboňský a Novobystřický, dohromady jeden okres;

14. Okresové Mladoboleslavský, Hradištský a Bělský, dohromady jeden okres;

15. Okresové Nimburský a Benátský, dohromady jeden okres;

16. Okresové Liberecký, Jablonecký a Tanwaldský, dohromady jeden okres;

17. Okres Fridlandský činí o sobě jeden okres volicí;

18. Okresové Jablonecký a Chrastavský, dohromady jeden okres;

19. Okresové Turnovský a Českodubský, dohromady jeden okres;

20. Okresové Dubský a Štětský, dohromady jeden okres;

21. Okresové Kutnohorský a Čáslavský, dohromady jeden okres;

22. Okresové Ledčeský a Dolnokralovický, dohromady jeden okres;

23. Okresové Německobrodský, Humpolecký, Polenský a Příbyslavský, dohromady jeden okres;

24. Okresové Chotěbořský a Habrovský, dohromady jeden okres;

25. Okresové Kolínský, Kouřimský a Uhlířsko-janovický, dohromady jeden okres.

26. Okresové Poděbradský a Kraloměstský, dohromady jeden okres;

27. Okresové Chrudímský a Nasavrcký, dohromady jeden okres;

28. Okresové Vysokomýtský, Skutečský a Hlínecský, dohromady jeden okres;

29. Okresové Litomyšlský a Poličský, dohromady jeden okres;

30. Okresové Landškrounský a Ústecký nad Orlicí, dohromady jeden okres;

31. Okresové Pardubický, Holický a Přeloučský, dohromady jeden okres;

32. Okresové Chebský, Wildšteinský a Ašský, dohromady jeden okres;

33. Okresové Falkenovský a Kinžvartský, dohromady jeden okres;

34. Okresové Plánský, Tepelský a Bezdružický, dohromady jeden okres;

35. Okresové Tachovský a Přimdský, dohromady jeden okres;

36. Okresové Karlovarský, Loketský a Bečovský, dohromady jeden okres;

37. Okresové Žlutický a Bochovský, dohromady jeden okres volici;
38. Okresové Kraslický a Neydecký, dohromady jeden okres;
39. Okresové Jáchimovský a Blatenský, dohromady jeden okres;
40. Okresové Jičínský, Lomnický, Sobotecký a Libáňský, dohromady jeden okres;
41. Okresové Trutnovský, Hostinský, Maršovský a Šaclířský, dohromady jeden okres;
42. Okresové Hořický a Novopacký, dohromady jeden okres;
43. Okresové Vrchlabský, Raketnický a Jilemnický, dohromady jeden okres;
44. Okresové Novobydžovský a Chlumecký, dohromady jeden okres;
45. Okresové Semilský a Železnobrodský, dohromady jeden okres;
46. Okresové Kralohradecký a Nechánický, dohromady jeden okres;
47. Okresové Kralodvorský a Jaroměřský, dohromady jeden okres;
48. Okresové Broumovský a Polický, dohromady jeden okres;
49. Okresové Rychnovský a Kostelecký nad Orlicí, dohromady jeden okres;
50. Okresové Žamberecký a Králický, dohromady jeden okres;
51. Okresové Novoměstský nad Metují, Náchodský a Dobrušský dohromady jeden okres;
52. Okresové Litoměřický, Lovosický a Úštěcký, dohromady jeden okres;

53. Okresové Českolipský, Mimoňský, Hajdský a Cvikovský, dohromady jeden okres;
54. Okresové Děčinský, Benešovský a Českokamenický, dohromady jeden okres;
55. Okresové Ústecký nad Labem a Chabařovský, dohromady jeden okres;
56. Okresové Šluknovský a Hanšpašský, dohromady jeden okres;
57. Okresové Rumburský a Warnsdorfský, dohromady jeden okres;
58. Okresové Teplický, Duchcovský a Bilinský, dohromady jeden okres;
59. Okresové Plzeňský, Touškovský, Stříbrský a Stodský, dohromady jeden okres;
60. Okresové Rokycanský a Blovický, dohromady jeden okres;
61. Okresové Královický a Manetinský, dohromady jeden okres;
62. Okresové Klatovský, Planický a Nýrský, dohromady jeden okres;
63. Okresové Přeštický a Nepomucký, dohromady jeden okres;
64. Okresové Horšovtýnský, Hostounský a Ronšperský, dohromady jeden okres;
65. Okresové Domažlický a Kdynský, dohromady jeden okres;
66. Okresové Písecký a Vodňanský, dohromady jeden okres;
67. Okresové Strakonický a Horažďovický, dohromady jeden okres;
68. Okresové Břežnický, Blatenský a Mirovický, dohromady jeden okres;

69. Okresové Prachatický a Netolický, dohromady jeden okres;

70. Okresové Sušický a Kašperskohorský, dohromady jeden okres;

71. Okresové Vimberský a Volynský, dohromady jeden okres;

72. Okresové Žatecký, Postoloprtský, Chomoutovský, Bastianberský, Podbořanský a Jesenický, dohromady jeden okres voliči;

73. Okresové Kadaňský, Přísečnický a Doupovský, dohromady jeden okres;

74. Okresové Mostecký, Kateřinohorský a Jirkovský, dohromady jeden okres;

75. Okresové Tábořský, Mladovožický, Soběslavský a Veselský, dohromady jeden okres;

76. Okresové Milevský, Sedlecký a Bechynský, dohromady jeden okres;

77. Okresové Pelhřimovský, Pacovský, Kamenický a Počátecký, dohromady jeden okres;

78. Okresové Benešovský, Neveklovský a Vlašimský, dohromady jeden okres;

79. Okresové Votický a Sedlečanský, dohromady jeden okres voliči.

§. 8.

V každém okresu k volení poslanců obcí venkovských zřízeném jest místem volicím sídlo politického okresního úřadu onoho okresu politického, kterýž jest v §. 7. tu, kde se ustanovuje každý okres voliči, první jmenován.

§. 9.

Každý z okresů voličích v §. 7 jmenovaných voliti má jednoho poslance.

Volitelé všech obcí, ležících v jednom okresu volicím (vyjímajíc města a průmyslová místa, ježto dle §. 3. mají právo poslance voliti), činí jeden sbor voliči.

II. O právu voličském a o volitelnosti.

§. 10.

Poslanci voličské třídy velkých statkářův voleni buďtež přímo od držitelů statků do desk zemských nebo manských vložených, z nichž se ročně platí alespoň dvě stě padesát zlatých císařských daní reálních (vyjímajíc přírážku na válku). Kterížto držitelové statků mají býti zletilí a mají příslušet k rakouskému svazku státnímu.

§. 11.

Jestli statek do desk zemských nebo manských vložený, který přináší s sebou právo do sněmu voliti, v držení několika držitelů, může jen ten z nich do sněmu voliti, kohož ostatní k tomu zmocní.

Jestli kdo v držení dvou nebo více statků do desk zemských nebo manských vložených, z nichž se ročně dohromady platí alespoň dvě stě padesát zlatých císařských daní reálních (vyjímajíc přírážku na válku), má taktéž právo do sněmu voliti.

§. 12.

Jestli v držení statku do desk zemských nebo manských vloženého, který přináší s sebou právo do sněmu voliti, korporace neb společnost nějaká, přísluší právo voličské vykonávati tomu, kdo dle zákona nebo dle pravidel společenských jest ustanoven, aby korporaci nebo společnost zastupoval u věcech vnějších.

Jestli obec v držení nějakého statku do desk zemských nebo manských vloženého, právo voličské s sebou přinášejícího, nemůže co obec práva tohoto vykonávati.

§. 13.

Poslancové měst a průmyslových míst v §. 3. jmenovaných voleni buďtež přímo ode všech občanů, kteří dle zvláštního statutu obecního nebo dle zákona obecního, vydaného dne 17. března 1849 (č. 170 zákonníka říšského) mají právo, voliti obecní zastupitelstvo měst a průmyslových míst okres voliči činících, a to

- a) v hlavním městě Pražském od těch, kteří náležejí do prvního a druhého sboru voličského;
- b) v jiných městech a průmyslových místech, v nichž jsou tři sborové voliči, od těch, kteří náležejí do prvního a druhého sboru, a od těch ze sboru třetího, kteří platí alespoň deset zlatých přímé daně;
- c) v obcích, které mají méně než tři sbory voličské, od prvních dvou třetin všech voličů obecních, postavených po sobě dle velikosti daně přímé, již ročně platí. Po těchto voličích přijdou ti, kdož dle osobní své vlastnosti mají právo, zastupitelstvo v obci voliti.

§. 14.

Poslanci obcí venkovských voleni buďtež do sněmu skrze zvolené volitele.

Každá obec k okresu voličímu náležitá zvol na každých pět set obyvatelů jednoho volitele. Zbudeli, když se obyvatelstvo dělí pěti sty, rešt, činici dvě stě padesát nebo více, pokládán buď rešt takový za

pět set; zbudeli ale rešt menší, než dvě stě padesát, budíž takový rešt pomínut.

Malé obce, ježto mají méně pěti set obyvatelů, voltež po jednom voliteli.

§. 15.

Volitelé každé obce voleni buďtež od občanů, kteří dle zákona obecního, daného dne 17. března 1849 (č. 170 zákonníka říšského), mají právo voliti zastupitelstvo obecní, a to:

- a) jsouli v obci tři sborové voličti, od těch občanů, kteří činí sbor první a druhý, a
- b) jestli v obci méně sborů voličských nežli tři, od dvou prvních třetin všech voličů obecních, postavených po sobě dle velikosti daně přímé, již ročně platí. Po těchto voličích přijdou ti, kdož dle osobní své vlastnosti mají právo, zastupitelstvo v obci voliti.

§. 16.

Každý volič může právo své toliko v jednom okresu voličím vykonati, a kromě zvláštních případností jen osobně.

Výjimkou mohou voliči z třídy držitelů velkých statků své právo hlasovací skrze plnomocníka vykonávati. Potřebí však, aby plnomocník takový, měl právo, v třídě velkých statkářů voliti, a on může jen jednoho voliče zastupovati.

Kdo má právo voliti v třídě držitelů velkých statků, nemůže voliti v okresu obou ostatních tříd voličských, a kdo má právo, voliti v okresu měst a průmyslových míst v §. 3. jmenovaných, nemůže voliti v obcích venkovských.

Jestli volič z voličské třídy měst a průmyslových míst a obcí venkovských údem několika obcí,

může právo své vykonávat jenom v té obci, v které
řádně bydlí.

§. 17.

Za poslance do sněmu zemského může volen
býti každý, kdo:

- a) jest občanem rakouským;
- b) kdo má třicet let věku svého;
- c) kdo jest v úplném požívání práv občanských, a
- d) kdo má dle předešlých §§. 10 až do 15 právo,
voliti poslance do sněmu zemského v některé
třídě voličské v zemi, totiž buď ve třídě drži-
telů velkých statků, nebo ve třídě měst a prů-
myslových míst, anebo ve třídě obcí venkovských.

Co tuto uvedeno, toho potřebí také, aby kdo
mohl volen býti za poslance komory obchodnické a
živnostnické.

§. 18.

Do sněmu zemského nemohou voliti, aniž mo-
hou do něho voleni býti:

- a) ti, kdož pro nějaký zločin nebo přečin, nebo
pro přestupek ze zjištěnosti spáchaný nebo proti
veřejné mravopoctnosti směřující byli vinni
nalezení, nebo pro některý zločin neb přečin,
anebo pro přestupek ze zjištěnosti spáchaný z
nedostatečnosti průvodů z obžalování byli pro-
puštěni;
- b) ti, kdož pro některý čin trestný pod lit. a) jme-
novaný byli u vyšetřování vzati, pokud toto vy-
šetřování trvá, a
- c) ti, o jichž jmění byl konkurs prohlášen nebo
řízení narovnavací zavedeno, pokud řízení kon-
kursní nebo narovnavací trvá, a po skončeném
řízení, když v něm nebyli nalezeni nevinni.

III. O rozepisování volby a o přípravách k ní.

§. 19.

Vyzvání, aby se volili poslanci do sněmu, učiní
se vůbec vynesením, vydaným od místodržícího, v
němž se má položit den, kterého se volba v mí-
stech tímto řádem ustanovených má konati.

Den k volení má se vyměřiti tak, aby do něho
všechny přípravy, jichž potřebí, mohly býti doko-
nány.

§. 20.

Rozepsání volby obecné do sněmu zemského má
se učiniti tím způsobem, aby se nejprve volili po-
slancové obcí venkovských, potom poslancové měst
a průmyslových míst i komor obchodnických a živnost-
nických a konečně poslancové držitelů velkých statků,
a aby se volení poslanců každé z obou prvnějších
tříd voličských předsevzalo v celé zemi v tentýž den.

§. 21.

Rozepsání volby obecné oznámeno budiž ve
všech obcích království Českého novinami zemskými
a plakáty.

Rozepsání volby zvláštní vyhlášeno budiž, když
se mají voliti poslanci z třídy držitelů velkých stat-
kův, novinami zemskými; když ale se mají voliti
poslanci z třídy měst a průmyslových míst a z třídy
obcí venkovských, budiž to vyhlášeno plakáty v těch
obcích, z kterých se skládá okres volicí.

§. 22.

Všickni ti, kteří dle tohoto řádu volení činí
sbor volicí, zapsáni budte ve zvláštní seznam.

Seznam voličů každého sboru volicího budiž od
orgánu, jenž jest ustanoven, aby jej zdělal, v evi-

denci chován a ku potřebě při volení ve dvou stejně znějících exemplářích sepsán.

§. 23.

Seznam voličů obojího voličího sboru držitelů velkých statkův budiž od místodržícího zdělán, novinami zemskými vyhlášen a v tomto vyhlášení lhůta čtrnáctidenní k reklamacím položena, kteráž se má ode dne vyhlášení počítati. Podal-li by kdo reklamaci, když tato lhůta již prošla, budiž za opozdilu pokládána a odvržena.

§. 24.

Zdaliž jest příčiny k reklamaci, buď že někdo byl do seznamu zapsán, kdo nemá práva voliti, aneb že byl někdo pominut, kdo má k tomu právo, anebo zdali příčiny k reklamaci není, přísluší rozhodovati místodržícímu, který může také z moci úřadu svého dáti seznamy voličů z třídy držitelů velkých statků opravití až do toho dne, kterého se má voliti.

§. 25.

Když jest o reklamacích v náležitý čas podány rozhodnuto a seznamy voličů obojího voličího sboru držitelů velkých statků jsou opraveny, zdělá se každému voliči lístek legitimační, v němž poznamenáno jest pořad jdoucí číslo seznamu voličského, jméno voličovo a místo, kde bydlí, též místo, den a hodina, kde a kdy se bude voliti.

Voličům, kteří bydlí v království Českém, buďtež lístky legitimační poslány; voliči, jenž bydlí vně království Českého, buďtež vyzváni novinami zemskými, aby si je odebrali.

§. 26.

Seznam voličů v každém městě neb průmyslovém městě, jmenovaném v §. 3., budiž od představenstva obecního zdělán a v tom bedlivě toho šetřeno, co nařizeno v §§. 13 a 18; potom budiž seznam takto zděláný od představeného úřadu politického, pod kterýmž město neb průmyslové místo postaveno jest, se seznamy voličskými, v příčině zastupitelstva obecního sepsanými porovnan, co náležitě zděláný potvrzen a podepsán.

U zdělávání těchto seznamů voličských buďtež za základ položeny seznamy voličů obecních, ježto byly při posledním obnoveném volení zastupitelstva obecního opraveny.

§. 27.

Úřad politický, jemuž dle předešlého paragrafu přísluší potvrzovati seznamy těch, kteří mají v městech a průmyslových místech právo do sněmu voliti, má voličům do seznamu zapsaným lístky legitimační zdělati a dodati, v kterýchž má býti poznamenáno jméno voličovo a místo, kde bydlí, též místo, den a hodina, kde a kdy se bude voliti.

Seznamy voličů z měst a míst, v kterých se volba nekoná, poslány buďte představenému úřadu politického v tom místě, v kterém se pro okres voliti má, a u téhož představeného žádáno buď také za poučení s strany místnosti, dne a hodiny, kde a kdy se bude voliti, aby se lístky legitimační vyplnití mohly.

§. 28.

Jsouli dvě aneb jestli více měst a průmyslových míst v jeden okres voliči spojeno, má před-

stavený politického úřadu v tom místě, kde se bude pro okres voliti, ze seznamů voličských všech měst neb průmyslových míst hlavní seznam okresu voliči sestaviti a dva exempláře takového seznamu k volení připraviti.

§. 29.

Za příčinou volení poslanců obcí venkovských má politický úřad okresní pro každou obec k jeho okresu náležitou (vyjímajíc jediné města a průmyslová místa, v §. 3 jmenovaná) dle počtu obyvatelstva domácího o poslední konskripci vyhledaného podle §. 14. ustanoviti, kolik volitelů jedna každá voliti má, a oznámiv to představenému obce, má mu naříditi, aby ze seznamů voličů obecních, při posledním obnoveném volení zastupitelstva obecního opravených zdělal a jemu předložil seznam občanů, kteří dle §§. 15. a 18. mají právo voliti volitele.

§. 30.

Představený politického úřadu okresního, když obdrží seznam občanů, kteří mají právo volitele voliti, má ustanoviti den, hodinu a místo, kdy a kde se volba konati má, pojmenovati a vyslati komisaře, který by volbu řídil, a má o tom všem představenému obce v pravý čas dáti věděti a jemu naříditi, aby občany, kteří mají právo voliti, ku volbě pozval.

§. 31.

Komisař volbu spravující má seznam občanů, kteří mají právo hlasovati, prohlédnouti, že jest náležitě zdělán a že voliči byli ku volbě pozváni, potvrditi a potom seznam voličů s připraveným seznamem hlasovacím dodatí představenému obce, kterémuž společně s komisařem tímto přísluší volbu řídit.

§. 32.

Volba volitelů má v určitý k tomu den, v ustanovenou hodinu a v místě ku shromáždění pojmenovaném předsejiti, nehledíc k tomu, kolik voličů se sešlo; při čemž spravovati se jest dle podobnosti tím, co v níže položených §§. 39., 40. a 41., též 43. až do 47., tento počítajíc.

Voliči mají tolik jmen pojmenovati, kolik volitelů se má zvoliti.

Abý zvolení volitelů bylo platné, potřebí absolutní čili nadpoloviční většiny hlasujících.

Nepřijdeli při prvním hlasování taková většina k místu, má se dále předsejiti dle toho, co jest ustanoveno v §§. 48., 49 a 50.

§. 33.

Představený politického okresu má v každé obci na jisto postaviti, zdali volení volitelů šlo řádně dle zákona předse, a neviděli se toho potřeba, aby se volilo znovu, má osoby zvolené zapsati do seznamu volitelů celého okresu politického, kterýž seznam se dvojnásobně zdělati má. Viděloli by se potřebí, aby se znovu volilo, má se to ihned naříditi a mají se udati příčiny, proč se to děje.

§. 34.

Když volitelé ve všech obcích venkovských toho okresu jsou zvoleni a seznam volitelů jest úplný, má představený okresu politického zvoleným volitelům lístky legitimální zdělati a dodatí, v kterýchžto lístcích má býti poznamenáno číslo okresního seznamu volitelů, jméno volitelovo a místo, kde bydlí, též místo, den a hodina, kde a kdy se bude poslanec do sněmu voliti.

Seznamy volitelů těch okresů, v jichž místě úředním se nevolí, buďtež zároveň se spisy v příčině volby volitelů zdělanými poslány představenému politického úřadu okresního v tom místě, v kterém se pro okres voliti má, a u téhož představeného žádáno buď také za poučení, týkajíc se místnosti, dne a hodiny, kde a kdy se bude voliti, aby se listky legitimační vyplniti mohly.

§. 35.

Představený úřadu politického v tom místě, kde se má pro volici okres voliti, má ze seznamů volitelů všech okresů politických v jeden volici okres spojených hlavní seznam volitelů okresu voličiho sestaviti a dva exempláře toho seznamu k volení připraviti.

IV. O volení poslanců do sněmu zemského.

§. 36.

Řízení volby v každém sboru volicím, kteráž se konati má u přítomnosti komisaře císařského, svěří se komisi z voličiho sboru zřízené, kteráž se skládati má:

1. ve sboru volicím držitelů statků fideikomisních ze tří úřdů, jmenovaných od voličů a ze dvou úřdů, jmenovaných od místodržitele;
2. ve volicím sboru ostatních držitelů velkých statků ze čtyř úřdů, jmenovaných od voličů a ze tří úřdů, jmenovaných od místodržitele;
3. v každém volicím sboru měst a průmyslových míst v §. 3. přivedených ze starosty nebo náměstka od něho ustanoveného a ze dvou úřdů zastupitelstva obecního toho místa, kde se volí, a ze

čtyř úřdů, jmenovaných od komisaře volbu spravujícího;

4. v každém volicím sboru obcí venkovských ze tří úřdů tohoto sboru, jmenovaných od komisaře volbu řídicího a ze čtyř úřdů, jmenovaných od volitelů.

§. 37.

Listky legitimační, které se voličům a potahmo volitelům vydají, přinášejí s sebou právo, že volitelé mohou do místnosti k volbě ustanovené vejíti a jsou jim jako vyzváním, aby se v den na nich pojmenovaný a v určitou hodinu k volení dali vynajíti, byt i nebyli dále k tomu pozváni.

§. 38.

Volení počne se v den k tomu položený, v určitém hodině a v místnosti k tomu ustanovené, nehledíc kolik voličů se sešlo, tím, že se ustanoví komise k řízení volby, kteráž ze sebe zvolí předsedícího, a převezme seznamy voličské i připravené seznamy hlasovací.

§. 39.

Předsedící komise volbu spravující má voličům shromážděným na mysl uvésti §§. 17 a 18 řádu volení sněmovního, co se týče vlastností, které mají míti ti, kdož chtějí volení býti; má jim vysvětliti, jak mají v hlasování a v počítání hlasů předsejiti, a má je napomenouti, aby hlasy své dle vlastního přesvědčení bez všelikých stížných ohledů vedlejších dávali, jak dle nejlepšího vědomí a svědomí svého za to mají, že by to bylo obecnému dobrému nejprospěšnější.

§. 40.

Učinili někdo prvé, než se počne hlasovati, námitku, že volič některý v seznamu voličském zapsaný nemá práva voliti, a dovozují, že od té doby, co byly zdělány seznamy voličské, pozbyl vlastností některé, pro kterou měl právo voliti, rozhodne v příčině toho ihned komise volbu spravující, aniž se dá místa rekursu.

§. 41.

Hlasování počne tím, že dávají hlas údové komise volbu řídící, pokud mají právo voliti.

Potom vyvolává jeden úd této komise voliče, aby hlasovali v tom pořádku, jak jsou jména jich v seznamu voličském zapsána.

Voliči, kteří přijdou do shromáždění voličského, když byla jména jich již vyvolána, mají dávati hlas svůj teprv po přečtení celého seznamu voličského a mají se za tou příčinou u komise ohlásiti.

§. 42.

Každý volič, který byl k hlasování vyvolán, má odevzdati lístek legitimační a má určitě pojmenovati toho, koho chce zvoliti za poslance do sněmu zemského.

Vypadnouli na některý okres volící dva nebo více poslanců, má volič jmenovati tolik jmen, kolik se má voliti poslanců.

§. 43.

Vzejdeli při dávání hlasů pochybnost nějaká, zdali některý volič jest ta pravá osoba, rozhodne v příčině toho ihned komise volbu řídící, aniž se dá místa rekursu.

§. 44.

Hlasování každého voliče zapíše se do připravených k tomu rubrik dvojnásobného seznamu hlasovacího vedlé jména voličova.

Do jednoho seznamu zapíše hlas zapisovatel, od komisaře volbu řídícího komisi volební přidaný, do druhého pak seznamu zapíše jej zároveň některý úd komise, a tento druhý seznam jakožto lista obalpná jest kontrolou, že hlas byl zapsán.

§. 45.

Hlas, který by se dal pod výminkou, aneb k němuž by se přidal nějaký příkaz tomu, kdo má zvolen býti, jest neplatný.

Zdali ten neb onen hlas jest platný čili nic, rozhodne ihned komise volbu spravující, aniž se dá místa rekursu.

§. 46.

Volba má se krom zvláštních případností v běhu dne k ní ustanoveného skončiti. Nastaly-li by ale takové okolnosti, pro které by se nemohlo voliti, ve volení předseděti aneb volení skončiti, může komise, když k tomu přivolí komisař volbu řídící, volení na den nejprvé příští odložiti aneb je prodloužiti. O čemž se voličům má dáti věděti tím způsobem, jak v místě obyčejno.

§. 47.

Když všichni přítomní voličové hlasy své dali, má předseda komise volbu spravující hlasování za skončené prohlásiti, komise tato i komisař volbu řídící mají se v dvojnásobném seznamu hlasovacím podepsati a má se i hned počnouti skrutinovati.

Jak počítání hlasů vypadlo, má předsedící komise, jak mile jest skončeno, neprodleně ohlásiti.

§. 48.

Aby zvolení poslance do sněmu zemského bylo platné, potřebí absolutní většiny hlasů.

Jsouli hlasové počtem sobě rovni, rozhodne v každé případnosti los, jež táhne předseda komise volbu řídicí.

§. 49.

Nedojdeli při hlasování ten neb onen poslanec volený takové většiny hlasů, má se skrutinovati po druhé, a pakli by ani při druhém skrutinování většina nevypadla, má se přikročiti k užší volbě.

§. 50.

V užší volbě mají voličové voliti jen takové osoby, které v druhém skrutinování měly vůbec čili relativně nejvíce hlasů po těch, jimž se dostalo absolutní většiny.

Osob, ježto se mají vzíti do užší volby, jest vždy jednou tolik, co poslanců, kteří se mají ještě voliti.

Hlas, který v třetím skrutinování padne na někoho, kdo nebyl vzat do užší volby, pokládán buď za neplatný.

§. 51.

Když jest tolik poslanců náležitě zvoleno, kolik potřebí, tedy se protokol o volbě sepsaný zavře, od úřdů komise, která volbu řídila, a od komisaře císařského podepíše, přidá se k němu seznam hlasování a lista o počítání hlasů — a byli-li voleni poslanci obcí venkovských, přiloží se zároveň spisy k volbě volitelů se vztahující — potom se od komisaře a od komise společně zapečetí, dá se naň nápis, z něhož viděti, co obsahuje a odevzdá komisaři císařskému, aby jej poslal místodržícímu.

§. 52.

Místodržící, když byl nahlédl do spisů volby se týkajících, ježto mu byly zaslány, má každému zvolenému poslanci, ač nenili proti němu nějaké příčiny v §. 18. jmenované, pro kterou volitelnosti pozbýva, certifikát o volbě zdělati a dáti mu jej dodati.

Tento certifikát dává zvolenému poslanci právo, že může vstoupiti do sněmu a má ten účinek, že se zvolení jeho pokládá za platné dotud, pokud opak toho se nevyřkne.

§. 53.

Místodržící má veškeré spisy k volbě se vztahující výboru zemskému poslati, kterýž je má zkoušeti a učiniti o nich zprávu sněmu zemskému, jemuž přísluší rozhodovati, zdaliž poslancové zvolení se mají do sněmu připustiti (§. 31. zřízení zemského).

V. Ustanovení závěrečné.

§. 54.

Učinil-li by se v první době sněmovní návrh, aby se v tomto řádu volení do sněmu něco změnilo, může sněm, pokud dle §. 38. zřízení zemského vůbec jest spůsobilý usnešení činiti, absolutní většinou hlasů o to se usnésti.

Pakli by ale návrh, aby se v tomto řádu volebním změna nějaká zavedla, učinil se po projití první šestileté doby sněmovní, potřebí k usnešení sněmu o tom, aby alespoň tři čtvrtiny všech sněmovníků byly přítomny a aby nejméně dvě třetiny přítomných sněmovníků k tomu přivolily.

Přídavek ke zřízení zemskému království Českého.

I.

Čtyři a padesát údův sněmu zemského, kteří se mají do sněmovny poslanců rady říšské vyslati, budou na jednotlivé obvody, města a korporace takto rozděleni.

Sněm má voliti:

1. Z pěti sněmovníků, kteří dle §. 3., a) a b) zřízení zemského mají hlas virilní a ze sedmdesáti poslanců z třídy držitelů velkých statků, dohromady patnáct poslanců;
2. z desíti poslanců hlavního města Prahy jednoho poslance;
3. z patnácti poslancův komor obchodnických a živnostnických čtyři poslance;
4. ze sedmi poslanců okresů volicích, položených v §. 3. řádu volení do sněmu pod lit. i), k), l), m), n), o), p) dva poslance;
5. ze čtyř poslanců okresů volicích, uvedených tamtéž pod lit. c), q), r), s) jednoho poslance;
6. z osmi poslanců okresů volicích, přivedených tamtéž pod lit. a), v), w), oo), pp), qq) dva poslance;
7. ze čtyř poslanců okresů volicích, jmenovaných tamtéž pod lit. t), u), mm), nn) jednoho poslance;

8. z pěti poslanců okresů volicích, položených tamtéž pod lit. e), x), y), z), kkk) jednoho poslance;
9. z pěti poslanců okresů volicích, uvedených tamtéž pod lit. aa), bb), cc), dd), ee) jednoho poslance;
10. ze sedmi poslanců okresů volicích, přivedených tamtéž pod lit. d), ff), gg), hh), ii), kk), ll) dva poslance;
11. ze tří poslanců okresů volicích, jmenovaných tamtéž pod lit. rr), ss), tt) jednoho poslance;
12. z jedenácti poslanců volicích okresů, položených tamtéž pod lit. f), g), uu), vv), ww), xx), yy), zz), aaa), bbb), ccc) dva poslance;
13. z pěti poslanců okresů volicích, přivedených tamtéž pod lit. b), h), ddd), eee), fff) jednoho poslance;
14. ze tří poslanců okresů volicích, přivedených tamtéž pod lit. ggg), hhh), iii) jednoho poslance;
15. z devíti poslanců okresů volicích, jmenovaných v §. 7. řádu volení do sněmu pod čísly 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 dva poslance;
16. ze čtyř poslanců okresů volicích, položených tamtéž pod č. 10, 11, 12, 13 jednoho poslance;
17. z osmi poslanců okresů volicích, uvedených tamtéž pod č. 14, 15, 40, 41, 42, 43, 44, 45 dva poslance;
18. ze čtyř poslanců okresů

- volicích, přivedených tamtéž pod
č. 16, 17, 18, 19 jednoho poslance;
19. z jedenácti poslanců
okresů volicích, jmenovaných
tamtéž pod č. 21, 22, 23, 24,
25, 26, 75, 76, 77, 78, 79 tři poslance;
20. z pěti poslanců okresů
volicích, položených tamtéž pod
č. 27, 28, 29, 30, 31 jednoho poslance;
21. z osmi poslanců okresů
volicích, uvedených tamtéž pod
č. 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 dva poslance;
22. ze šesti poslanců okresů
volicích, přivedených tamtéž pod
č. 46, 47, 48, 49, 50, 51 jednoho poslance;
23. z osmi poslanců okresů
volicích, jmenovaných tamtéž pod
č. 20, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 dva poslance;
24. ze třinácti poslanců okre-
sů volicích, jmenovaných tamtéž
pod č. 59, 60, 61, 62, 63, 64,
65, 66, 67, 68, 69, 70, 71 tři poslance;
25. ze tří poslanců okresů
volicích, jmenovaných tamtéž pod
č. 72, 73, 74 jednoho poslance;

II.

Návrhy, aby se rozdělení výš položené změnilo, náleží ke kompetenci rady říšské, a má se v tom předsejít dle toho, co ustanoveno v §. 12. základního zákona o zastupitelstvu říšském.

P ř í d a v e k.

Řád jednací sněmu Českého,

přiját v sezení dne 15. února 1863.

I. Kdy se má sněm svolati. Kdo mu předsedá a zahajuje zasedání.

§. 1.

Sněm sejíti se má k Nejvyššímu svolání každý rok krom zvláštních případností jednou a to v Praze, hlavním městě zemském, leč by Jeho c. k. Apoštolské Veličenství jinak ustanovil. (§. 8. zř. z., čl. dod. I.)

§. 2.

Jeho c. k. Apošt. Veličenství pojmenuje k řízení sněmu ze sněmu samého nejvyššího maršálka zemského a jeho náměstka. (§. 4. zř. z.)

§. 3.

Nejvyššímu maršálku zemskému přísluší zahajovati sněm od Jeho c. k. Apošt. Veličenství svolaný. (§§. 10 a 38. zř. z.)

§. 4.

Práce představenstva sněmu vykonávati bude pod správou nejvyššího maršálka a jeho náměstka kancelář sněmovní, ježto se skládá z přísežného sekretáře a ze čtyř přísežných aktuárů.

Pozn. Paragrafy a části paragrafů, tištěné písmem proloženým, vzaty jsou z dodatků ke zřízení zemskému, ježto předloženy jsou Jeho c. k. Veličenství k potvrzení.

§. 5.

Sekretáře a aktuary sněmovní jmenovati náleží výboru zemskému z úředníků konceptních jemu od sněmu přidaných.

Tito úředníci mají, dokládajíce se své přísahy služební, ve shromážděném sněmu rukou dáním nejvyššímu panu maršálku slíbiti, že budou povinnosti své svědomitě plniti.

§. 6.

Úředníkům sněmovním náleží, spisovati protokoly zasedací pomocí zápisů stenografických a zdělávati všeliká sepsání, kterých dle usnešení učiněných potřebí, ač nevzloží-li se tato sepsání na některou komisi.

Mimo to mají úředníci sněmovní vésti listy hlasovací, zaznamenávati návrhy, které poslanci mezi rokováním činí, zapisovati dle pořádku jména těch, kteří se hlásí, aby mohli mluvíti, a protokoly opravené do knihy protokolů sněmovních.

§. 7.

Výbor verifikační, složený z devíti členů, má přihlížeti k tomu, aby protokoly a zprávy těsnopisné náležitě byly sepsány a upraveny, má dohlížeti ke kanceláři sněmovní, aby při hlasování a volbách šetřila jednacím řádu, a má počítavati hlasy, lečby se sněmu vidělo, zvoliti zvláštní počítatele (skrutatory).

Tento výbor postaven jest pod správou nejvyššího maršálka, kterýž ustanovuje, kolik členů vždy má úřadovati a v kterém pořádku.

§. 8.

Až do zvolení výboru verifikačního, které se má státi teprv po ustavení sněmu, uváže se v práci

jeho prozatím devět nejmladších členů přítomných, a když by kteří s důvodem toho nepřijali, uváže se v ně údové dle let po nich jdoucí.

§. 9.

Výbor zemský má učiniti náležitě přípravy k zasedání sněmu, má dohlížeti k místnostem sněmovním a opatřiti, čeho potřebí, má zjednati písaře a služebníky, jakož i nábytek a náradí.

Týž výbor má poukázati náležitá místa novinářům a stenografům, a učiniti, aby se nestranně rozdávaly lístky na galerii.

§. 10.

Certifikátem o volbě od místodržícího vydaným nabývá zvolený poslanec práva, choditi do sněmu a pokládá se za to, že volba jeho platná jest dotud, pokud se neshledá, že jest to naopak. (§. 52. řádu vol.)

Protož má místo a hlas ve sněmu, i když se činí námítky proti jeho volbě, pokud se nevyříkne, že jest volba neplatná.

II. Jak se zkoušejí volby.

§. 11.

Sněm má slyšeti zprávu zemského výboru o průkazích, týkajících se volby poslanců nově do sněmu vstupujících, kteréž průkazy byl ohledal, a má rozhodnouti, zdali se poslanci zvolení do sněmu připouštějí. (§. 31. zř. z.)

§. 12.

Právo, rozhodovati, zdali volba jest platná, přísluší sněmu výhradně, i tehda, když místodržící poslanci zvolenému ne-

vydal certifikátu o volbě pro některou z příčin vylučovacích, uvedených v §. 18. řádu volebního.

V takové případnosti místodržící práva nemá, rozepisovati novou volbu, prvé než sněm volbu předešlou za neplatnou prohlásí. (Čl. dod. II.)

§. 13.

Namítali později někdo něco, buď proti způsobu, jak se při volbě předsešlo, buď proti vlastnostem voličů, hledí se k tomu jen tehda, když se námitky takové učiní u sněmu ve čtrnácti dnech po uznání volby.

Vždy však jest dovoleno namítati, že zvolený jest nespůsobilý, aby byl volen, a oznámiti, že pozbyl volitelnosti po volbě neb během doby sněmovní, jen když seto i ono dostatečně vysvědčí. (Čl. dod. III.)

III. Kdy se pokládá sněm za ustavený.

§. 14.

Prvé než sněm se ustaví, má toliko zkoušeti průkazy voleb.

Jak mile jest tolik voleb poslaneckých zkoušeno a za platné uznáno, kolik potřebí, aby sněm mohl platná usnešení činiti, má nejvyšší maršálek zemský dle §. 9. zř. z. poslance ve slib vzíti a potom sněm za ustavený prohlásiti.

IV. Oba jazykové zemští mají rovné právo.

§. 15.

Oběma jazykům zemským zachováno buď také v jednání sněmovním rovné právo jim náležející.

V. Která práva a které povinnosti má nejvyšší maršálek zemský a jeho náměstek.

§. 16.

Nejvyššímu maršálku zemskému náleží zahajovati sezení, přihlížeti k zachovávaní jednacího řádu, řídití rokování, dovolovati mluvití, dávatí otázky ke hlasování a vyřknouti, jak hlasování vypadlo.

Také může v pilných případnostech pozvatí poslance k sezení mimořádnému. (Čl. dod. V.)

Těž mu přísluší přihlížeti k pracem kanceláře sněmovní a k pořádku v domě, a má výhradní právo, když se přihodí výtržnosti, sezení přerušiti nebo zdvihnouti (Čl. dod. V.), rušitele pokoje dáti z galerie odstraniti a když by nejhůře bylo, dáti galerii vykliditi. (Čl. dod. V.)

§. 17.

Nejvyššímu maršálku přísluší rozpečetovati wszeliké spisy, ježto přijdou ke sněmu a přikazovati je, komu náleží; on jest orgánem zastupitelstva zemského ve všech jeho svazcích zevnějších.

§. 18.

Náměstek nejvyššího maršálka má maršálkovi v řízení sněmovních věcí pomocen býti a byl-li by maršálek jinak zaneprázdněn, sám je spravovati.

VI. Které povinnosti mají poslanci.

§. 19.

Poslanci jsou povinni, míti nepřetrženě účastenství v jednáních a pracech sněmovních. Chtěl-li by poslanec některý z toho místa, kde jest sněm, ně-

kam ne na déle než na 8 dní se odebrati, má k tomu zapotřebí povolení nejvyššího maršálka, který to sněmu oznámí.

Dovolení na delší čas může dát i jen sněm. Pro nemoc není potřeba, žádati za dovolenou, než potřebí to jen bez prodlení oznámiti a vysvědčiti nejvyššímu maršálkovi.

§. 20.

Jestliže by některý poslanec déle než osm dní nevstoupil do sněmu nebo bez dovolení déle než 8 dní do sezení nepřišel, nebo přes čas dovolené nebo nemoci doma zůstal; má jej nejvyšší maršálek vyzvati, aby ve 14 dnech přišel, nebo se omluvil, proč nepřichází.

Neprospěje-li toto vyzvání, má to nejvyšší maršálek oznámiti sněmu, kterýž poslance takového prohlásí za vystoupilého a učiní, aby se rozepsala nová volba. (Čl. dod. VI.)

§. 21.

V případech, jmenovaných v §. 20., mají se hned, když nejvyšší maršálek poslance vyzve, aby se dostavil, diěty zastaviti, totéž má se státi, když sněm dá poslanci dovolenou a když sněm přes deset dní se odročí, v této případnosti však jen těm poslancům, kteří nejsou údy některé komise, ježto zaměstnána jest i po čas odročení.

Také nenahraňuje se pocestné ani za cesty na dovolenou ani při odročení takovém, na které se diěty nezastavují.

VII. O sezeních, protokolech a zprávách stenografických.

§. 22.

Sezení sněmu jsou veřejná.

Výjimkou může se držeti sezení důvěrné, žádá-li toho předsedící nebo aspoň pět sněmovníků, a usneseli o to sněm, když byli posluchači odešli. (§. 34. zř. z.)

§. 23.

Nejvyšší maršálek započne sezení, jak mile tu jest tolik sněmovníků, kolik jich potřebí ku platnému usnešení.

Potom se oznamují návrhy a zprávy, a s strany oněch, jestli toho potřeba, činí se otázka, zdali je kdo podporuje; potom se v známost sněmu uvozuji oznámení od vlády a od výborů učiněná, konečně jiné došlé spisy a jaké opatření se v příčině jich buď snad již učinilo nebo učiní.

Po vyřízení těchto věcí přistoupí se ke skutečnému dennímu pořádku.

Po umluvení se sněmem uzavře nejvyšší maršálek sezení a ustanoví den, hodinu a denní pořádek sezení příštího. (Čl. dod. V.)

§. 24.

O každém sezení sněmovním sepíše se protokol. Tento protokol má v sobě obsahovati co nejkratěji, že bylo přítomno tolik členů, kolik jich potřebí ku platnému uzavírání, mimo to v podstatě vše to, co sněmu v tom sezení oznámeno, též návrhy, o kterých se jednalo, a jména navrhovatelů, pak které otázky byly dány a jak vypadlo hlasování.

Protokol sepsán buď v obojím jazyku zemském a to i ono sepsání považováno buď za originál.

§. 25.

Protokol od tří verifikátorů podepsaný vyložen buď tři dni po sezení v kanceláři sněmovní, by každý v něj mohl nahlédnouti. Jestliže by v sezení nejprve příštím po projití tohoto času k dotazu předsedícího nikdo nežádal za opravu, pokládán buď protokol za pravý. Žádal-li by někdo za opravení protokolu, rozhodne sněm, máli se to učiniti.

§. 26.

Když jest protokol schválen, podepíše jej nejvyšší maršálek a tímto podpisem i podpisy verifikátorů jsa opatřen uloží se do knihy protokolů sněmovních, dá se do tisku a rozdělí se mezi sněmovníky.

§. 27.

Protokol o sezení důvěrném sepíše verifikátorové, a protokol takový vloží se též do knihy protokolů sněmovních. Zdaliž se však má dáti do tisku, záleží na usnešení sněmu.

§. 28.

O sezeních spisují se zprávy těsnopisné a vydávají se tiskem. Tyto zprávy mají podávati úplný popis rokování i s návrhy, předlohami, zprávami výborů, interpelacemi, věcmi zběhlými atd.

Zprávy stenografické mají se bez prodlení kurentním písmem přepsati, dvě hodiny po skončeném sezení od kanceláře stenografické do sněmovní kanceláře odevzdati, kdež je výbor verifikační přečte a upraví, načež se tam po čtyři hodiny k nahlédnutí řečníků vyloží.

Tištěné zprávy těsnopisné rozdají se sněmovníkům a učiní se, aby si je každý jiný za cenu co nejlevnější zjednatí mohl.

VIII. O odděleních a komisích.

§. 29.

Ku předběžným poradám o důležitějších věcech a pro usnadnění i zrychlení voleb do komisí rozdělí se sněm na devatero oddělení.

Základem tohoto rozdělení budíž tři skupení sněmovních dle interesů, totiž:

1. skupení velkostatkářů a sněmovníků, jenž mají hlas virilní;
2. skupení měst a míst průmyslových a komor obchodních i živnostenských;
3. skupení obcí venkovských.

Oddělení zřídí se losem tak, že se jména údů každého ze tří skupení řečených vloží do zvláštní nádoby a že se pak nejprve z každé nádoby vytáhne tolik jmen, kolik vyjde, když se počet údů jednoho každého skupení rozdělí devítkou; jména tato položí se potom do každého oddělení v tom pořádku, jak jdou dle čísla po sobě. Zbudouli pak ještě některá jména, vylosují se potomně, až všechny tři nádoby jsou prázdné.

Tato oddělení buďtež každý měsíc obnovena, ač neusneseli se sněm na něčem jiném.

§. 30.

Ku předběžným poradám o věcech, o nichž se rokovati má, zřídí se komise, kteréž volí buď oddělení sama ze sebe nebo tři skupení z celého sněmu, nebo kteréž se volí přímo ze sněmu samého.

Jak se mají tyto komise voliti, a kolik mají míti údu, ustanovuje sněm v jedné každé případnosti zvláště. Dle jeho zdání mohou se také pro záležitosti jistého druhu zvoliti stálé komise na čas celého zasedání (na př. výbor verifikační, výbor petiční a t. p.); také mohou se záležitosti jistého způsobu neb jednotlivé záležitosti odkázati ku předběžné poradě výboru zemskému.

§. 31.

Oddělení a komise mají sobě hned když se zřídí, zvoliti předsedícího, jeho náměstka a jednoho nebo dva zapisovatele, a jak tato volba vypadla, má se nejvyššímu maršálku oznámiti. Týmž způsobem mají předsejiti tři skupení interesů (kurie), když volí do některé komise.

§. 32.

Komise mohou k sezením svým přivzít z celého sněmu takové údy s hlasem poradným, v které se důvěřují, že mají zvláštní známost věci.

Mimo tento případ nemají poslanci, kteří nejsou údy některé komise, práva, choditi do sezení komisi; jen nejvyšší maršálek může kdýkoli do nich přijíti, nemá však práva, ani spolu rokovati ani spolu hlasovati.

§. 33.

Každý, kdo jest do komise zvolen, povinen jest, tento úřad přijmouti a pravidelně do sezení jejich choditi.

Nepřišli-li by některý úd komise do tří sezení po sobě a nevymluvil-li by se z toho dostatečně, má předsedící učiniti, aby se zavedlo nové volení. Přisedící výboru zemského a každý, kdo již

jest údem dvou komisí, má právo, kdyby byl do komise zvolen, zvolení takového nepřijímati.

§. 34.

Komise může platná usnešení činiti, když jest přítomno více než polovice údu jejich, oddělení pak, když jest přítomna aspoň třetina údu jeho.

Usnešení stává se nadpoloviční většinou hlasů, při čemž i předsedící hlasuje.

§. 35.

Komise má zvoliti zpravujícího, jenž sepíše odůvodněnou zprávu o tom, jak porada vypadla.

Chceli, když se činí návrh ke sněmu, menšina aspoň ze tří údu se skládající, komisi podati své zvláštní dobré zdání, může je přiložiti ke zprávě, jmenujíc úda, který by měl toto zvláštní zdání ve sněmu přednésti. Toliko tím nebuď podání zprávy zdržováno. Zpráva komise odevzdána buď nejvyššímu maršálku.

§. 36.

Závisí-li zpráva neb návrh komise o hlavní věci na nějaké otázce předběžné, může komise předložiti sněmu návrh, aby o této otázce rozhodl a může za tím počkati s poradou, až se o té věci rozhodne.

IX. O předlohách a návrzích.

§. 37.

Věci, které se mají v poradu bráti, docházejí ke sněmu:

- a) buď co předlohy vládní nejvyšším maršálkem zemským,
- b) nebo co předlohy výboru zemského aneb zvlášt-

ního výboru, ze sněmu a mezi sněmem zvoleného,

c) nebo co návrhy jednotlivých poslanců. Učinil-li by kdo návrh o věcech, ježto nenáleží k působnosti sněmu, nemá ho nejvyšší maršálek k poradě připouštět. (§. 35. zřiz. z.)

V takové případnosti může navrhující žádati, aby rozhodl sněm, a když sněm vyřkne, aby se návrh připustil, nejvyšší maršálek ale setrvá při tom, aby nebyl připuštěn, má se věc předložiti Jeho Veličenství k rozhodnutí. (Čl. dod. VII.)

§. 38.

Chtěl-li by některý poslanec učiniti návrh o sobě, který se nevztahuje k předloze vlády neb komise, má jej podati písemně nejvyššímu maršálkovi, který v sedění nejprve příštím oznámí, že byl podán.

Jestli návrh podepsán alespoň od 20 sněmovníků, má jej nejvyšší maršálek ihned dáti vytisknouti.

Nenili od tolika sněmovníků podepsán, má nejvyšší maršálek, když jej oznamuje, se otázati, zda-li jej sněmovna podporuje, a dále to alespoň 20 sněmovníků povstáním na jevo, má jej pak dáti do tisku. Nedojdeli návrh dostatečné podpory, buďž prosto uložen.

§. 39.

Po rozdání návrhu mezi sněmovníky může navrhující žádati, aby se ponejprv četl, k čemuž nejvyšší maršálek ustanoví den společně se sněmem. (Čl. dod. V.)

§. 40.

Toho dne obdrží nejprve navrhující povolení mluvit, aby svůj návrh odůvodnil.

Po tom se sněm bez rokování o hlavní věci usnese o to, má-li se návrh odkázati k některému oddělení, nebo k některé komisi již zřízené, nebo k nějaké komisi zvláštní, ježto se má teprv zvoliti nebo k výboru zemskému. Neusneseli se sněm, aby návrh takto byl někam odkázán, tedy pokládán buď za odvržený.

§. 41.

Ku předlohám vládním není potřebí podporování, aniž se mohou bez porady předběžně odvrhnouti.

Po vytištění a rozdání mezi sněmovníky položeny buďte na denní porádek nejprve příští k prvnímu čtení. (Čl. dod. VIII.) Aby se celá předloha četla, není zapotřebí.

§. 42.

Prvé než se učiní usnešení, aby návrh byl vzat v poradu předběžnou, může jej ten, kdo jej učinil, vzíti nazpět.

Prohlásil-li by se kdo, že bere návrh nazpět, později, má se nicméně dále o něm rokovati, jestliže jej převezme jiný sněmovník s přivolením sněmu.

§. 43.

Změny a dodavky k návrhu, odkázanému do porady předběžné, mohou se činiti a odůvodňovati až do konce rokování; a dostane-li se jim dostatečné podpory, odevzdají se komisi, která má hlavní návrh v přeběžnou poradu vzíti, nepodala-li posud zprávy o ní.

Učinil-li by kdo návrh vedlejší, když byla již zpráva podána, má se sice v rokování vzíti, ale sněm

má právo, odkázati jej ku komisi, a přetrhnutí rokování o něm i o věci hlavní, až komise zprávu podá.

Ciníti návrh, aby se zamítl návrh hlavní, není dovoleno; ovšem ale může sněm věc, o které se má rokovati, minouti a přejíti k dennímu pořádku, odůvodně to čili nic.

§. 44.

Bylali odvržena nějaká předloha vládní nebo nějaký návrh samostatný, nemůže se již v zasedání téhož roku k rokování připustiti. (Čl. dod. X.)

Zavržený návrh vedlejší může se zase vzíti v poradu jen tehdy, když se dříve než se skončí rokování o návrhu hlavním, písemně s podpisem aspoň 50 poslanců nejvyššímu maršálkovi podá a sněm po odůvodnění jeho některým z navrhujících, bez rokování se usnese, aby se znovu v poradu vzal. Uzavřeli se, aby se o nějakém návrhu znovu rokovalo, odkáže se takový návrh předběžně ke komisi.

§. 45.

Nejvyšší maršálek dá zprávy, ježto ho dojdou od komisi, v obou jazycích zemských vytisknouti a rozdati a položí potom věc, již se zpráva týče, podruhé v denní pořádek k rokování a hlasování o jednotlivých částech návrhu, však ne prvé, než projde 24 hodin od rozdání.

Přítom mají zprávy o předlohách vládních přednost přede všemi jinými věcmi, o kterých se ještě nerokuje. (Čl. dod. VIII.)

§. 46.

Druhé čtení věci začíná se zprávou; potom se přistoupí, skládá se návrh z několika částí, k ro-

kování obecnému a pak ku podrobnému o jednom každém punktu.

Po skončeném rokování obecném hlasuje se jen tehdy, když se učiní návrh, aby se přešlo k dennímu pořádku nebo aby se rokování odročilo.

Shledá se mezi rokováním, že zpráva není dostatečná, může se vrátiti komisi k doplnění.

§. 47.

Po hlasování o jedné každé části návrhu zvláště hlasuje se o celém návrhu, a to vůbec v sezení nejprvé příštím, ač neusneseli se sněm jináč. Při hlasování o celém návrhu nemůže se již činiti žádných návrhů vedlejších, a není vůbec žádného rokování.

Toliko kdyby některé části za příčinou změn uzavřených spolu se nesrovnávaly, může se navrhnouti oprava náležitá.

§. 48.

V případnostech pilných nebo méně důležitých může sněm se usnésti, aby způsob jednání tou měrou se zkrátil, že se

- a) uloží výboru lhůta, v které má zprávy podati,
- b) že se hned po rozdání tištěné zprávy výboru přistoupí k rokování,
- c) že se návrh nebo
- d) zpráva komise nedá do tisku,
- e) že se navrhujícím dá povolení, aby odůvodnil návrh svůj, aniž byla věc položena v denní pořádek. (Čl. dod. X.)
- f) že se dokonce upustí od porady předběžné. (Čl. dod. X.)

Když se učiní návrh, aby se forma jednání zkrátila, sluší zároveň udati, jak se má zkrátiti a

při rokování o tom začatém má se přestat na otázce, zda-li věc pilná jest neb méně důležitá.

K usnešení, aby se užilo některého z dvou způsobů zkrácení posléz jmenovaných, potřebí jest dvou třetin hlasů. (Čl. dod. X.)

§. 49.

Týčeli se návrh jen toho, jak má jednání předsejíti, jest při něm ta zvláštnost, že netřeba ho písemně podávati a nejvyšší maršálek může také bez rokování o něm dáti hlasovati a usnešení činiti.

§. 50.

Abý se rokování odročilo, může se navrhnouti a uzavříti kdykoliv.

Navrhneli kdo, aby se přešlo k dennímu pořádku, hlasuje se o tom ihned a bez rokování; však se tím mohou odvarovati jen věci, které nejsou na denním pořádku.

Navrhneli se, aby byl konec rokování, může nejvyšší maršálek dáti hlasovati hned, netázav se, zdali kdo návrh podporuje. Prvé však mají se všechny návrhy vedlejší, které by kdo chtěl ještě činiti, přijmouti a přečísti.

Přijmeli se návrh, aby se rokování skončilo, mohou sobě řečníci, zapsaní pro návrh a proti návrhu, voliti po jednom řečníku ze sebe. Nemohou-li se o to shodnouti, rozhodne se losem. Jen tito řečníci zvolení neb losem určení mohou pak ještě mluvíti, též zpravovatel komise neb výboru zemského, a nebyloli předběžné porady, také navrhovatel.

§. 51.

Ku předloham, podaným od výboru zemského, není potřeba otázky, zdali je kdo podporuje, ani

tehda, když je podá sám od sebe, aniž mu to bylo zvláště uloženo od sněmu.

Přednášky a zprávy výboru zemského, ježto se týkají administrativní působnosti zastupitelstva zemského a jsou méně důležité, může sněm přijmouti a vyřídit, aniž byly vytištěny a rozdány.

§. 52.

Návrhy ústní nebo písemné, učiněné nebo podané toliko v jednom jazyku zemském, má kancelář sněmovní přeložiti do druhého jazyka.

X. V kterém pořádku mají řečníci mluvíti.

§. 53.

Kdo chce mluvíti o věci, nacházející se na pořádku denním, může to již před začatím sezení osobně a ústně oznámiti v kanceláři sněmovní, připomena, zdali chce mluvíti pro návrh neb proti návrhu.

Než se počne rokovati, přečte nejvyšší maršálek jména řečníků zapsaných a to tak, aby si je mohl každý po něm napsati.

Řečníci dostávají se k mluvení v tom pořádku, jak jsou zapsáni, a to tak, že začne řečník, který jest „proti návrhu,“ a že pak, pokud možno, střídají se řečníci, kteří se ohlásili „pro návrh“ a kteří „proti návrhu“.

Každý řečník, na nějž došlo mluvíti, může místo své v pořádku s řečníkem později zapsaným změnití nebo ho jinému poslanci, pokud ještě nemluvil dvakrát v též věci, postoupiti.

Kdo by, jsa vyzván, aby mluvil, nebyl tu, pozbývá práva mluvíti.

§. 54.

Když domluví řečníci zapsaní, dovolí se mluvití těm, kteří se nedali zapsati, v tom pořádku, jak se přihlásí.

§. 55.

Chceli předsedící mluvití co řečník, má sestoupiti se stolice presidentské a zasednouti na ní zase teprv potom, až jest věc vyřízena.

§. 56.

Zpravující jsou povinni, mluvití z místa jim určeného. Jini řečníci mají toho vůli, téhož místa použiti. Z místa zpravovatelova mluveno buď ke shromáždění, se sedadla pak k nejvyššímu maršálkovi.

§. 57.

Sněmovníkům nedovoluje se psaných přednesení čísti; zdali se může čísti spis nějaký neb nějaká listina, k nimž se vztahuje přednesení ústní, o to se usnese sněm bez rokování.

Výjimkou mohou zpravovatelé čísti sepsaná přednesení, též spisy a listiny, ježto k nim náležejí co části nebo pomůcky.

§. 58.

Řečníkovi není dovoleno o též věci mluvití vícekrát než dvakrát.

§. 59.

Místodržící, jeho náměstek nebo komisaři od nich vyslaní mají právo, přicházeti do sněmu a každé chvíle mluvití, třeba i několikráte, však nevytrhující řečníka. (Čl. dod. XI.) Jim jest dovoleno, čísti písemná přednesení, též spisy a listiny, ježto se k těmto přednesením vztahují.

Spoluhlasevatí mohou jen tehda, když jsou poslanci.

Byloli by toho potřebl, nebo byloli si toho žádati, aby k některému jednání vyslán byl nějaký úředník od úradů vládních, by dal nějakou zprávu neb nějaké vysvětlení, má se nejvyšší maršálek v příčině toho obrátiti k představenému toho úradu. (§. 37. zř. z. a čl. dod. VII.)

§. 60.

Jestliže by některá předloha výboru zemského odevzdána byla komisi a návrh komise byl by od předlohy rozdílný buď vůbec nebo v té neb oné části, tedy má výbor zemský toho vůli, pro obhájení předlohy své jmenovati zpravujícího, který může řečniti před závěrečnou řečí zpravovatele komise.

§. 61.

Vzdaleovali by se řečník od věci, připomene mu nejvyšší maršálek „aby se držel věci“, a mluvil-li by něco proti slušnosti, neb dokonce něco takového, co by se vidělo býti trestu hodné, připomene mu nejvyšší maršálek „k pořádku.“

Když nejvyšší maršálek řečníkovi již po druhé připomenul, aby se držel věci nebo jej již po druhé odkázal k pořádku, může mu řeč přetrhnouti a když sněm k tomu svolí, také docela mu odejmouti povolení mluvití.

§. 62.

Každý sněmovník může nejvyššího maršálka žádati, aby řečníkovi připomenul „k pořádku“ nebo „k věci,“ o čemž rozhoduje buď nejvyšší maršálek sám, nebo otázav se sněmu.

XI. O hlasování a volbách.

§. 63.

Aby sněm mohl usnešení činiti, potřebí jest, aby bylo více než polovice veškerých sněmovníků přítomno, aby pak usnešení bylo platné, potřebí nadpoloviční většiny hlasů sněmovníků přítomných.

Jsouli hlasy počtem sobě rovny, má se pokládati, že návrh v poradu vzatý jest zavržen.

Navrhli by se nějaká změna ve zřízení zemském, potřebí k usnešení o to, aby byly přítomny alespoň tři čtvrtiny všech sněmovníků a přivolily k tomu alespoň dvě třetiny jich. Učinil-li by se návrh, aby se něco změnilo v řádu volebním, může se v první době sněmovní usnešení o to učiniti nadpoloviční většinou hlasů, když jest sněm vůbec dle §. 38 zř. z. působilý, činiti usnešení. Když však první šestiletá doba sněmovní projde, potřebí bude k usnešení sněmu, by se mohla nějaká navržená změna v řádu volebním učiniti, aby byly přítomny alespoň tři čtvrtiny všech sněmovníků a přivolily k tomu alespoň dvě třetiny jich. (§§. 38. zř. z. a 34. ř. v.)

§. 64.

Prvé než se hlasuje o návrhu hlavním, má se dáti hlasovati o návrzích odročovacích, potom o změnovacích, a to před jinými o těch, které se více odchylují.

Hlas se dává slovem „ano“ nebo „ne“, aniž se odůvodňuje.

§. 65.

Když jest porada skončena, ohlásí nejvyšší maršálek, v jakém pořádku se má o otázkách hlasovati.

§. 66.

Návrhy se mají přivésti ke hlasování právě v tom znění, v kterém byly písemně odevzdány neb ústně učiněny.

Otázky buďte při hlasování dávány v obojím jazyku zemském, a za původní znění návrhu pokládáno buď to, v kterém jej navrhuje složil, nehledíc k jazyku.

§. 67.

Každý poslanec může navrhnouti, aby nejvyšší maršálek otázku, kterou pronesl, jinak formuloval, nebo aby otázky v jiném pořádku kladl, nežli to byl učinil, též aby rozdělil některou otázku na několik otázek; o kterémž návrhu, když byl dostatečně podporován, má se pak hlasovati.

§. 68.

Když jest ustanoven pořádek, v kterém se otázky dávati mají a když jsou otázky formulovány, má nejvyšší maršálek po každé otázce, když toho aspoň dvacet sněmovníků žádá, na deset minut zastaviti, a potom teprv může se hlasovati.

§. 69.

Hlasování děje se obyčejně pozdvížením ruky nebo povstáním.

Zkouška opáčná činí se, když dle zdání předsedícího jest pochybno, jak hlasování vypadlo, nebo když 20 sněmovníků za to žádá. Nedojdeli se ani tím jistoty, tedy hlasováno buď dle jmen. Mimo to hlasováno buď dle jmen také tehda, když za to žádá 50 sněmovníků. (Cl. dod. XII.)

§. 70.

Kdo při hlasování dle jmen, když se jméno jeho čte, není přítomen, nemůže již potom hlasu svého dávat.

§. 71.

Nejvyšší maršálek nehlasuje nikdy, leč při volbách neb při obsazování míst.

§. 72.

Každá volba ve sněmě, nebo v kuriích, v odděleních nebo v komisích, jakož i každé obsazení místa nějakého děje se lístky hlasovacími a rozhoduje se nadpoloviční většinou hlasů.

Volení aklamací nedopouští se.

§. 73.

Nedojde-li se při první volbě nadpoloviční většiny hlasů, má se tímž způsobem voliti podruhé, a pakli by ani tu nevypadla většina nadpoloviční, má se přistoupiti k volbě užší, do které se vezme dvojnásobně tolik těch, kteří při druhé volbě obdrželi nejvíce hlasů, kolik má býti zvoleno. Dostane-li se několika osobám při druhé volbě rovněž mnoho hlasů, rozhodne se losem, kdo z nich má se dostat k volbě užší.

Pakli by i při volbě užší byla rovnost hlasů, rozhodne se též losem.

XII. O interpelacích a protestech.

§. 74.

Interpelace, které by kdo chtěl učiniti k místodržícímu nebo k náměstkmu jeho vůbec, nebo k nejvyššímu maršálku v příčině spravování prací výboru

zemského, též ku předsedícímu některého oddělení neb komise, buďte alespoň od 20 sněmovníků podepsány a prvé než se počne sezení, nejvyššímu maršálku odevzdány.

Interpelace se hned přečtou a odevzdají tázanému. Tázaný může buď hned dáti odpověď, nebo může slíbiti, že jí dá v některém pozdějším sezení; nebo může říci, že nedá odpovědi, a může uvést toho příčiny. Rokování o interpelacích neb odpovědech k nim se nedopouští. (Čl. dod. XIII.)

§. 75.

Protest činiti dopouští se tehda, když jej učiní některý poslanec, když se týče něčeho, co se stalo v sezení sněmovním proti jednacímú řádu, když se v témž sezení oznámí a nejdéle na začátku sezení nejprvé příštího nejvyššímu maršálkovi písemně odevzdá. Totéž platí o odpovědi na takový protest.

Protesty i odpovědi na ně přiloží se, když se přečtou, bez rokování ku protokolu, aniž se dopouští dalších pronesení činiti.

XIII. O podávání žádostí a jiných spisů.

§. 76.

Žádosti a jiné spisy, které se ke sněmu podají, přijaty budou jen tehdy, když je podá některý sněmovník. (§. 41. zř. z.)

§. 77.

Všechny takové žádosti a jiné spisy podané uvedeny buďte ve zprávách stenografických a přidán buď krátký jich obsah.

§. 78.

Nejvyšší maršálek odkáže je, pak-li sněm se neusnese na ničem jiném, dle povahy věci k tomu neb onomu výboru, aby o nich učinil zprávu.

§. 79.

Výbor zemský má všeliké žádosti a jiné spisy, které ho v čas sezení přímo dojdou, a kterých o své ujmě vyřídití nemůže, neprodleně sněmu předložití.

§. 80.

Žádosti aneb jiných spisů, podaných bez jména, nelze sněmu předkládati.

XIV. O adresách a deputacích.

§. 81.

Adresy, které přímo sněm od sebe vydává, podepsány buďte od nejvyššího maršálka, jeho náměstka a ode všech členů výboru verifikačního, ač neuciní-li se v některé případnosti nějaké jiné usnešení.

§. 82.

Deputací není dovoleno vpouštět ani do sezení sněmovního ani do oddělení a komisí. (§. 41. zř. z. čl. dod. XIV.)

§. 83.

Deputace sněmu k Nejvyššímu dvoru mohou se vypravovati jen tehda, když se k tomu napřed vyžádá přivolení Jeho c. k. Apošt. Veličenství. (§. 41. zř. z.)

Údy deputace zvolí sněm ze sebe. V čele jich má býti buď nejvyšší maršálek nebo jeho ná-

městek, a nemohl-li by ten neb onen, má deputaci vésti ten úd deputace, který od jiných deputovaných bude k tomu zvolen nadpoloviční většinou hlasů.

§. 84.

Sněmu není dovoleno, se zastupitelstvími jiných zemí vycházeti v dopisování. Také mu není dovoleno ničeho vyhlašovati. (§§. 40 a 41. zř. z.)

XV. O skončení sněmu.

§. 85.

Sněm se uzavře nejvyšším maršálkem, když jsou vykonány práce, nebo ke zvláštnímu Nejvyššímu rozkazu. Jeho c. k. Apoštolské Veličenství může také během řádné doby sněmovní každé chvíle sněm rozpustiti a nové volby naříditi. (§. 10. zř. z.)

§. 86.

Jednání sněmovní má se prostředkem místodržitelství Jeho Veličenství v známost uvéstí a protokoly přiložiti. (§. 40. zř. z.)

§. 87.

Návrhy, o kterých při skončení sněmu předběžná porada ještě se nezačala neb neskončila, mají se přikázati výboru zemskému ku předběžné poradě dle §. 26. zř. z., a má se jemu k témuž konci dle povahy věci také na vůli zůstaviti nebo za povinnost uložití, aby zřídil komise z mužů u věci zběhlých nebo přivzal si znalce.

§. 88.

Co v tomto jednacím řádě ustanoveno, pokud to jest vzato ze zřízení zemského

nebo z řádu volebního nebo z dodavků ke zřízení zemskému, týkajících se způsobu jednání, nebo pokud se to z těchto zákonů odvádí, změnití nebo zrušení se může jedním způsobem zákonodárství. (Čl. dod. XV.) Jiná ustanovení v tomto řádu jednacím obsažena změni a zruší se jenom usnešením sněmovním, když se v příčině toho podá a v poradu vezme samostatný návrh.

Změny v řádu jednacím.

Nejvyšším rozhodnutím Jeho c. k. Apoštolského Veličenství, jehož datum 11. června 1863 (vyhl. v Zákonech a nařízeních království Českého na r. 1863, částce XII, č. 56), schválení jsou dodavkové článkové II, III, IV, VI, VIII, IX a XI—XV ku zřízení zemskému; článkové však I, V, VII a X nejvyššího schválení nedošli. Dle toho učiněny jsou v řádu jednacím změny náležité, v sedění sněmovním dne 2. března 1864 schválené, s nimiž v srovnalosti učiněny buďte v textu téhož řádu od str. 59—84 tyto opravy:

Str. 59. Nápis změněn buď takto: Kdo ve sněmě předsedá a zahajuje zasedání.

§. 1. buď pominut; z §. 2. buď učiněn §. 1, z §. 3. učiněn buď §. 2 a tak dále, tak že nyní řád jednacím na místě 88 §§. má toliko 87 §§.

Na konci §. 12. (nyní 11.) položeno buď místo č. II číslo I, v §. 13 m. č. III č. II a v §. 14 přidáno buď: (Čl. dod. III.)

V §. 16, odst. 3 pominuta buďte slova: když se přihodí výtržnosti, sezení přerušiti nebo zdvihnutí (Čl. dod. V) a taktéž ku konci (Čl. dod. V.)

V §. 20 ku konci místo VI pol. buď V.

V §. 23 posl. odstavec změněn buď takto: Nejvyšší maršálek uzavře sezení a ustanoví den, hodinu a denní pořádek sezení příštího (§§. 33 a 36 zř. z.)

V §. 37 posl. odstavec: V takové případnosti atd. buď pominut.

V §. 39 buď konec takto změněn: k čemuž nejvyšší maršálek ihned den ustanoví (§. 36 zř. z.)

V §. 41 místo VIII pol. buď V, v §. 44 místo X pol. buď VI a v §. 55 m. VIII též V.

V §. 48 odstavec *e* a *f* buďte pominuty, a taktéž konec: K usnešení — (Čl. dod. X.)

V §. 59 v odst. 1 m. XI. pol. buď VII. a na konci pominuto buď: a čl. dod. VII.

V §. 60 m. XII pol. buď VIII, v §. 74 m. XIII č. IX., v §. 82 m. XIV pol. buď X a v 88 m. XV. pol. buď XI.

Pragmatická sankce císaře Karla VI., dána dne 6. prosince 1724. *)

My Karel z Boží milosti císař Římský, po všechny časy rozmnožitel říše a t. d.

tímto věděti dáváme jednomu každému, zvláště komu na tom záleží, že Římští císařové, králové a arcivojvodové Rakouští, předkové Naši z lásky otcovské a moudré opatrnosti velkou péčí o to měli, aby v Našem nejjasnějším domě zřídili pravidlo a formu posloupnosti dědičné, které by se mezi jejich nástupci obojího pohlaví ve všech případnostech, ježto by se z prozřetelnosti Božské v budoucích časech přihodily, stále a nezměnitelně zachovávaly. Tento řád sukcesí v celém okrslku Našich velkých států, království, panství a provincií jak vůbec tak i zvláště a ve všem nerozdílně, nyní zaveden a ustanoven jest, aby se tím rozdrobování a rozdělování

*) Poněvadž dle císařského diplomu, dan. dne 20. října 1860, pragmatická sankce císaře Karla VI., zvláště co se týče posloupnosti v zemích rakouských a jich nedílnosti, jest základem státního práva rakouského, tedy dodavkem klademe výpis z ní, k těmto věcem se vztahující.

mezi dědici Našeho nejjasnějšího arcidomu přešlo. Mimo jiné spořádal císař Ferdinand II., Náš vysoce ctěný praděd, slavné paměti, svým kšaftem, učiněným dne 10. máje 1621, kterýž kodicilly od 8. srpna 1635 potvrzen jest, řád sukcesí mezi arcivojvody, syny svými a jejich dětmi mužského pohlaví, na způsob stálého fideikomisu, jenž slove obyčejně majorát, a nařídil, aby dcery dědictví se vzdaly a na věně svém přestaly, však vždy a všude s výhradou svého práva zpátečného nápadu; téhož řádu následoval nebožtík císař Leopold, Náš vysoce ctěný pan otec, slavné paměti, který jakožto hlava Našeho nejjasnějšího domu sám měl právo, svými královstvími a dědičnými zeměmi vládnouti, a zřídil též takový majorát rozdělením, kteréž mezi Naším vroucně milovaným bratrem, císařem Josefem, tehdejším králem Římským, blahé paměti, a mezi Námi o všechna království a státy, které leží jak v těchto zemích, tak i v mocnářství Španělském a jeho příslušenství, dne 12. listopadu r. 1703 učinil, a jmenovaný řád posloupnosti k dobrému mužského pohlaví v skutečně stálé právo prvorozenství proměnil.

Pro větší bezpečnost přidány jsou k tomu jednání také slavné úmluvy, sukcesí a rodiny se týkající, od obojí smlouvající se strany přijaté a přísahou potvrzené, v kterýchž — ježto mezi řečeným císařem, Naším bratrem a mezi Námi, a potomky Našimi nebo tím z obou dvou, který by druhého a jeho potomky životem přečkal, řád sukcesí, jenž se má zachovávat, zřízen a zřetelně vyřknuto jest, kterak jeden po druhém jak v řečených Našich zdejších královstvích a provinciích, tak i v mocnářství Španělském a v zemích, z nichž se

skládá, následovati má — také hlavně ustanoveno a nařizeno jest, že dědicové mužského pohlaví, kolik by jich bylo, pohlaví ženské vždy mají vylučovati, že sukcesí ve všech královstvích a státech, kde koli by ležely, prvorozenému dědici mužského pohlaví zcela nerozděleně a pospolu dle řádu prvorozenství zůstatí mají; taktéž v dotčených úmluvách a narovnáních o posloupnost ustanoven a předeepsán jest způsob, kterak arcivojvodkyně, když by se přihodilo a nebylo tu kmene mužského, čehož Bůh zachovati račí, mají succedirovati.

Po smrti císaře Josefa, Našeho vroucně milovaného bratra, když jsme se jak sami sebou, tak i dle práva pokrevnosti a mocí těchto nařízení stali jediným nástupcem a dědicem všech zdejších království a dědičných zemí, tedy jsme, co nynější jediný absolutní pán, Naší deklarací a Naším nařízením, ježto dne 19. dubna 1713 u přítomnosti velkého počtu Našich tajných rad státních, guvernérů nebo presidentů Našich provincií a Našich ostatních ministrů prohlášeno jest, netoliko právo prvorozenství již pevně zřízené a Nám vrožené v Našem nejjasnějším domě obnovili, nýbrž jsme je nad to také z Naší plné moci a jak toho způsob Našich příběhů vyhledává, ve formě pragmatické sankce, též stálého a neodvolatelného ediktu zřídili, kterýmž jmenovitě toto právo prvorozenství a posloupnosti, ježto od nebožtíka císaře Leopolda mezi princí Našeho nejjasnějšího domu učiněno, a kdyby jich nebylo, jistou měrou na arcivojvodkyně rozšířeno jest, k ustanovení přišlo; My jsme zřetelnými a srozumitelnými slovy se pronesli, kdyby tu nebylo potomků mužského pohlaví, že sukcesí

padnouti má: Předně na arcivojvodkyně Naše dcery; za druhé na arcivojvodkyně Naše neteře, Našeho bratra dcery; za třetí na velkovoivodkyně Naše sestry a konečně na všechny z nich poslé dědice obojího pohlaví; při čemž chceme, aby v tom všem šetřili toho pořádku nebo té lineální sukcesí, ježto ve výše dotčených pravidlech předepsána jest a zcela s těmi se srovnává, kteráž v příčině descendentů mužských dle řádu prvorozenství a sukcesí lineální jsou ustanovena. (Na to následuje prohlášení arcivojvodkyň Marie Josefy a Marie Amalie, že tento řád posloupnosti zachovávati chtějí a pak ustanovení širší, týkající se Nizozemska.) Neboť taková jest vůle a mínění Naše. Aby pak tato věc po všechny časy byla pevná a stálá, tedy jsme se v tomto listu svou rukou podepsali a pečet Naši velkou k němu přiložiti kázali.

Dáno ve Vídni v Rakousích, Našem městě a sídle císařském, dne 6. měsíce prosince Léta Páně 1724. Panování Našeho Římského roku třináctého, Španělského roku dvacátého druhého, Uherského a Českého též roku třináctého.

Karel.

Kníže Cordonna ps. Vt.

Z rozkazu Jeho Mil. C.

A. Fr. z Kurzu.

Poslanci sněmu Českého.

Nejvyšší maršálek zemský: hrabě **Karel Rothkirch-Panthen.**

Náměstek nejvyššího maršálka: **Václav Bělský**, doktor práv a starosta Pražský.

1. Sněmovníci, jenž mají hlas virilní:

Arcibiskup Pražský, J. Em. kardinál kníže **Fridrich ze Schwarzenberka.**

Biskup Budějovický, J. M. p. **Jan Valerián Jirsik.**

Biskup Kralohradecký, J. M. p. **Karel Bor. Hanl.**

Biskup Litoměřický, J. M. p. **Bartoloměj Hille.**

Rector magnificus university Pražské, t. č. p. **Jan J. Löwe**, doktor a prof. filosofie.

2. Poslanci kurie velkých statkářů.

a) Zastupitelé statků fideikomisních.

Desfours-Walderode František, hrabě, na Velkém Rohozci, Smržovce atd.

Fürstenberg Maximilián Egon, kníže, na Křivoklátě, Nížburku, Krušovicích atd.

Harrach František, hrabě, na Jilemnicích, Branné atd. z **Lobkovic Moric**, kníže, na Skryšově, Příčově a Luhách.

Nostitz-Rhinek Erwein, hrabě, na Falkenově, Heinrichsgrüně atd.

Nostitz-Rhinek Josef, hrabě, na Planě.

Salm-Reifferscheid František, starohrabě, na Hainšpachu atd.

Schönborn Erv., hrabě, na Lukavci, Malesicích atd. ze **Schwarzenberka**, J. Adolf mladší, kníže na Libějicích.

ze **Schwarzenberka Jan Adolf**, kníže, na Třeboni, Hluboké atd.

ze **Sternberka Jaroslav**, hrabě, na Častolovicích, Zámukách atd.

Thun z Hohenšteina Jos. Oswald, hrabě, na Klášterci, Žehušicích atd.

Thun z Hohenšteina Theodor, hrabě, na Cholticích, z **Waldšteina Arnošt**, hrabě, na Mnichově Hradišti, Hiršberku atd.

Wallis Fridrich Olivier, hrabě, na Kolečovicích atd.

b) Zastupitelé jiných statků, vložených do desk zemských.

Aehrenthal Jan, svob. pán, na Doksanech a Hrubé Skále atd.

Althan Michal Karel, hrabě, na Milíčevsi.

Auersperg Karel, kníže, na Vlašimi.

Auersperg Vincenc K., kníže, na Žlebích, Nasavrcích atd.

Becher František, na Chanovicích a Slatině.

Beer Jakub, generál rytířského řádu Křižovnického, na Dablicích, Tursku atd.

Belcredi Richard, hrabě, vicepresident místodržitelství Českého.

Berger Maximilián, na Vysokém Újezdě atd.

Bethmann Alexander, svobodný pán, na Křinci a Ronově.

Bohuš z Otošic Václav, rytíř, na Kolči.

Clam z Martinic Jindřich Jaroslav, hrabě, na Slaném a Smečně.

Claudi Eduard, na Pořicích.

Černin Jaromír, hrabě, na Cvrčovicích a Dolanech.

Černin Otakar, hrabě, na Vinarech.

Doubek Eduard, doktor práv, na Oseku.

Eisenštejn August, rytíř, na Březině.

Eisenštejn Václav, rytíř, doktor práv, na Prčicích a Voděradech.

Fürstenberg Emil Egon, kníže, na Králově Dvoře.

Fürst Rudolf, na Jindřichovicích.

Haas Euseb, na Kinšberku.

Hartig Edmund, hrabě, na Mimoní a Wartenberku.

Heinl Marián, opat premonstrátského kláštera Teplského, na Teplé.

Jaksch Antonín, doktor lékařství, na Lazku.

Kalina z Jaethenšteina, Matěj, rytíř, na Zvikovci.

Kopec Jindřich, rytíř, na Suchoradech.

Korb z Weidenheimu František, svobodný pán, na Valči a Skytalech.

Korb z Weidenheimu Karel, rytíř na Záběhlicích a Stekníku.

Křivánek Eduard, na Věži.

Ledebour Adolf, hrabě, na Kostomlatech.

Limbek Jan, rytíř, advokát v Praze, na Tuří a Zběři.

Lumbe Josef, ředitel ústavu technického, na Malonicích.

Malovec Arnošt, svob. pán, na Waldheimu.

Mladota ze Solopisk František, svob. pán, na Kosoové Hoře a Červeném Hrádku.

Morzin Rudolf, hrabě, na Vrchlabí.

Neupauer Karel, rytíř, na Golčově Jeníkově.

Nostitz-Rhinek Albert, hrabě, na Pruhonicích, Předlicích a Trnčicích.

Obst Gustav, doktor práv, na Střele, Zuklíně a Hošticích.

Peche Josef Karel, rytíř, na Petrovicích a Slabsku.

- Riese-Stallburg, svobodný pán, na Vodolce a Chvatěrubech.
 Rothkirch - Panthen Karel, hrabě, na Běstvině a Hoješíně.
 Rotter Jan, opat benediktinského kláštera Břevnovského na Břevnově, Broumově atd.
 Schlöcht Jan, na Předním Ovenci.
 Stangler Josef, na Horce a Košetících.
 Svoboda Jan Fr., na Křeseticích.
 Taaffe Eduard, hrabě, president vládní v Salcburku, na Kolinci.
 Tašek František, dvorský rada, na Stěchovicích.
 Thun z Hohenšteina Leopold, hrabě, na Benátkách, Ronšperku a Pivoni.
 Thun z Hohenšteina Lev, hrabě, úd panské sněmovny rady říšské.
 Thurn-Taxis Hugo, kníže, na Dobrovici a Loučíně.
 Vaňka Václav, šlechtic, doktor práv, na Lobzi.
 z Wolkenšteina Karel, hrabě, na Hagensdorfě a Pruněřově.
 Vratislav Josef, hrabě, na Janovicích a Voticích.
 Zedwitz Kurt, hrabě, na Doupově.
 Zeidler Jeroným, svobodný pán, opat premonstr. kláštera Strahovského v Praze, na Horoměřicích, Milevsku atd.
 Zessner Vincenc, svobodný pán, na Dobříčanech a Líčkově.

3. Poslanci komor obchodnických a živnostnických.

a) Komory Pražské.

- Brosche Karel, fabrikant.
 Dotzauer Richard, velkokupec.
 Hofmann Gustav, fabrikant.
 Šáry Jan M., sládek.

b) Komory Budějovické.

- Hardtmuth Karel, fabrikant v Budějovicích.
 Steffens Petr, fabrikant, v Zlaté Koruně.

c) Komory Chebské.

- Huscher Jiří, majetník přádelny v Chebu.
 Plener Ignác, sl., ministr financí.
 Tetzner Gustav, fabrikant.

d) Komory Liberecké.

- Conrath August, majetník mlýna v Litoměřicích.
 Redelhammer Eduard, fabrikant v Liberci.
 Schmidt František, fabrikant " "
 Trenkler Fridrich " " "

e) Komory Plzeňské.

- Fürth Josef, fabrikant v Strakonících.
 Stark Jan Ant., šlechtic, majetník dolů v Čeminech.

4. Poslanci měst a míst průmyslových.

a) Král. hlavního města Prahy.

- Bělský Václav, dokt. práv a advokát, starosta Pražský, na Novém městě.
 Frič Jos., doktor práv a advokát, na Starém městě.
 Hasner z Arthy Leopold, rytíř, president rady vyučovací ve Vídni, na Starém městě.
 Krejčí Petr František, světicí biskup a kapitulní děkan, na Hradčanech.
 Laemel Leopold, rytíř, bankéř, v Josefově.
 Pinkas Adolf Maria, advokát, na Malé Straně.
 Polach Štěpán, ředitel arcibiskupské kanceláře centrální, na Hradčanech.
 Seitl František, rada vrchního soudu zemského, na Novém městě.

Tedesco Ludvík, doktor lékařství, v Josefově.
Vorovka Václav, ředitel spořitelny, na Malé Straně.

b) Poslanci města Liberce a Christianštat.

Ehrlich Ludvík, starosta.
Liebig Jan, farikant.
Neradt František, kupec.

c) Poslanci měst, ježto mají každé o sobě po jednom zastupiteli.

Daněk Vincenc, fabrikant, p. města Karlína.
Gschier Antonín, doktor práv, p. m. Chebu.
Havelka Matěj, rada obchodního soudu v Praze, p. m. Písku.
Klavík František, starosta, p. města Budějovic.
Pankrác Frant., dokt. práv a advokát, p. m. Plzně.
Ptačovský Karel, měšťan, p. m. Kutné Hory.
Ringhofer František, fabrikant, p. m. Smíchova.
Stickl Zikmund, dokt. práv, p. m. České Lipě.
Strache Eduard, soukromný úředník ve Vídni, p. m. Rumburku.

d) Poslanci jiných měst a míst průmyslových.

Adam Herman, fabrikant skla v Plotendorfě, p. m. Boru, Kamenné Šenavy, Plotendorfu a Parčenu.
Bachofen z Echtu Klement, fabrikant v Praze, p. míst Warnsdorfu, Starého a Nového Franzens-tálu a Floriansdorfu.
Brinz Alois, doktor a profesor práv v Praze, p. m. Karlových Var a Jáchymova.

Dvořák Šimon, horní komisař v Praze, p. m. Horovic, Berouna, Radnic a Rokycan.
Fingerhut Vojtěch, soukromník v Praze, p. m. Lomnice, Nové Paky a Sobotky.
Fleischer Václav, doktor lékařství a starosta Litoměřický, p. m. Litoměřic a Lovosic.
Grüner Ignác, rada místodržitelství v Budějovicích, p. m. Krumlova, Kaplice, Nových Hradů a Vyšebrodu.
Grünwald Vendelín, dokt. práv a advokát v Budějovicích, p. m. Třeboně, Lišova a Týna nad Vltavou.
Hamerník Josef, doktor lékařství v Praze, p. m. Tábora, Kamenice a Pelhřimova.
Hassmann Theodor, advokát a starosta v Žatci, p. m. Žatce a Kadaně.
Hauschild Ignác, dokt. práv a advokát v Praze, p. m. Kralové Hradce, Jaroměře a Josefova.
Hille Wolfgang, fabrikant, v Krásné Lípě, p. m. Mikulášovic, Zeidler a Krásné Lípy.
Jelínek Karel, doktor a univ. profesor ve Vídni, p. m. Cvikova a Mimoně.
Jindra Jakub, farář u sv. Jiří, p. m. Litomyšle a Poličky.
Klier František, doktor práv a advokát v Děčíně, p. m. Děčina, Podmokel, České Kamenice a Chřípské.
Laufberger František, místodržitelství rada v Táboře, p. m. Roketnice a Jilemnice.
Lill z Lillienbachu Alois, ministeriální rada v Příbrami, p. m. Příbrami a Březových Hor.
Mareš Antonín, okresní, p. m. Kolína, Poděbrad a Kouřimi.

- Mareš Jan**, školní rada, p. m. Šluknova, Ehrenberka a Hanšpachu.
- Majer Antonín**, doktor a profesor na vyšší škole reální v Praze, p. m. Strakonice, Sušice a Vodňan.
- Mayer Arnošt**, med. dokt. a starosta Prachatický, p. m. Vimberka, Prachatic a Volar.
- Pfeiffer Josef**, fabrikant v Jablonci, p. m. Jablonce, Hodkovic a Smržovky.
- Porák Ant.**, dokt. lék. a starosta v Trutnově, p. m. Trutnova, Broumova a Police.
- Prachenský Josef**, dokt. práv v Praze, p. m. Mělníka, Brandýsa n. L. a Roudnice.
- Řezáč František**, kněz církevní a redaktor v Praze, p. m. Mladé Boleslavi a Nymburka.
- Roth Karel**, dokt. práv v Chrudími, p. m. Chrudími a Heřmanova Městce.
- Sadil Libor**, majetník statku v N. Vyskydné, p. m. Německého Brodu, Polné a Humpolce.
- Sandtner Jan**, okresní ve Wildštejně, p. m. Wildšteina, Kinšperka a Haslova.
- Schmatz Jindřich**, kand. dokt. právního, p. m. Biliny, Mostu a Horního Litvínova.
- Schovánek Antonín**, dokt. práv a notář v Jičíně, p. m. Jičína a Nového Bydžova.
- Schreiter Antonín**, dokt. práv a advokát v Chomutově, p. m. Chomutova, Vejprt a Přisečnice.
- Schrott Josef**, dokt. a univ. profesor v Praze, p. m. Starého Georgswaldu a Königswaldu.
- Seidl Emanuel**, dokt. lékařství a profesor v Praze, p. m. Vrehlabí, Hostinného a Lanova.
- Seidl Václav**, adjunkt okresního soudu v Klatovech, p. m. Klatov a Domažlic.

- Stöhr Antonín**, dokt. práv ve Vídni, p. m. Lokte, Slavkova, Schönfeldu a Bečova.
- Strerowitz Adolf**, rytíř, poštovní mistr ve Stříbře, p. m. Plané, Tachova, Stříbra a Žandova.
- Šandera Vincenc**, dokt. práv a advokát v Hořicích, p. m. Dvoru Králové, Náchoda a Hořic.
- Šembera Alois V.**, univ. profesor ve Vídni a měšťan ve Vysokém Mýtě, p. m. Vysokého Mýta, Skutče a Hlinska.
- Šlechta Antonín**, dokt. práv a advokát v Turnově, p. m. Hradiště, Turnova a Bělé.
- Švestka František**, doktor práv a advokát v Praze, p. m. Slaného, Loun a Rakovníka.
- Thomas Leopold**, majetník přádelny v Kraslicích, p. m. Kraslic, Neydeku a Schönbachu.
- Uher František**, dokt. práv v Praze, p. m. Landškrouna, Ústí nad Orlicí, a České Třebové.
- Vojáček Antonín**, náměstek státního zástupce v Budějovicích, p. m. Jindřichova Hradce a Bystřice.
- Vokoun František**, okresní soudí v Rychnově, p. m. Rychnova, Žamberka, Kostelce nad Orlicí a Dobrušky.
- Volkejt Jan**, dokt. práv a notář v Praze, p. m. Fridlandu, Neustádtlu a Chrastavy.
- Wolfrum Karel**, fabrikant v Ústí nad Labem, p. m. Teplice a Ústí nad Labem.
- Zap Karel VI.**, prof. na vyšší české reálce v Praze, p. m. Jilového, Vyšehradu, Kostelce nad Černými lesy a Benešova.
- Zikmund Josef**, advokát v Čáslavi, p. m. Čáslavi, Chotěboře a Golčova Jeníkova.
- Žák Jan**, doktor práv a notář v Pardubicích, p. m. Pardubic, Chlumce a Holic.

5. Poslanci obcí venkovských.

- Benoni** Josef, kand. dokt. právního v Chrudími, posl. vol. okresů Novo-Bydžovského a Chlumeckého.
- Brauner** František, dokt. a advokát v Praze, posl. ok. Přestického a Nepomuckého.
- Čupr** Frant., doktor filosofie v Praze, p. ok. Vysokomýtského, Skutečského a Hlineckého.
- Daneš** František, farář v Peruci, p. ok. Rakovnického, Krivoklátského, Novo-Stražického a Lounského.
- Esop** Josef, doktor lékařství a starosta v N. Bydžově, p. ok. Hořického a Novopackého.
- Eyssert** Vojtěch, kupec v Rumburce, p. ok. Rumburského a Warnsdorfského.
- Faber** Karel, měšťan v Bechyni, p. ok. Milevského, Sedleckého a Bechyňského.
- Gabriel** Josef, dokt. práv a starosta v Sušici, p. ok. Sušického a Kašperskohorského.
- Görner** Ant., dokt. práv a advokát v Praze, p. ok. Kaplického, Novohradského a Vyšebrodského.
- Grégr** Eduard, doktor lékařství v Praze, p. ok. Ledčského a Dolnokralovického.
- Grohmann** Jos. V., doktor filosofie v Praze, p. ok. Kraslického a Neydeckého.
- Hanisch** Julius, dokt. práv ve Vídni, p. ok. Litoměřického, Lowosického a Ústěckého.
- Herbst** Eduard, doktor a profesor práv v Praze, p. ok. Šluknovského a Hanšpašského.
- Hermann** Frant., učitel na reální škole ve Warnsdorfě, p. ok. Friedlandského.
- Jeřábek** Jan, doktor práv, p. ok. Votického a Sedlčanského.

- Kellersberg** Arnošt, svobodný pán, místopředseda v Trstě, p. okr. Vimberského a Volynského.
- Klaudy** Leopold, dokt. práv a advokát v Jičíně, p. ok. Jičinského, Lomnického, Soboteckého a Libáňského.
- Klímeš** Jos., starosta Chrudimský, p. okr. Chrudimského a Nasavrckého.
- Kodym** Filip Stanislav, doktor lékařství v Praze, p. ok. Černokosteleckého a Českobrodského.
- Kordina** Augustin, dokt. lékařství a starosta v Skalici, p. ok. Novoměstského n. M., Náchodského a Dobrušského.
- Král** Josef, doktor lékařství a starosta v Rakovníce, p. ok. Rokycanského a Blovického.
- Kralert** Frant., doktor lékařství a starosta v Pelhřimově, p. ok. Pelhřimovského, Pacovského, Kamenického a Počáteckého.
- Krása** Alois, dokt. práv a advokát v Praze, p. ok. Hořovického a Zbirovského.
- Kratochvíle** Jan, kand. dokt. práv a měšťan v Soběslavi, p. okr. Táborského, Mladovožického, Soběslavského a Veselského.
- Kratochvíl** Václav, starosta v Lounkách, p. ok. Mělnického a Roudnického.
- Krejčí** Jan, profesor na vyšší české reálce v Praze, p. ok. Prachatického a Netolického.
- Kreuziger** Vincenc, majetník statku v Horní Dobrouči, p. okr. Landškrounského a Ústěckého nad Orlicí.
- Krouský** Jan, majitel statku v Katusicích, p. ok. Mladoboleslavského, Hradištského a Bělského.
- Kuh** David, redaktor v Praze, p. ok. Mosteckého, Kateřinohorského a Jirkovského.
- Lambl** Jan, profesor na hospodářském ústavě v

- Libverdě, p. ok. Rychnovského a Kosteleckého nad Orlicí.
- Leeder Fridrich, okresní v Benešově, p. ok. Chebského, Wildšteinského a Ašského.
- Leidl František, okresní v Jáchymově, p. ok. Jáchymovského a Blatenského.
- Limbek Karel, rytíř, rada soudu zemského v Praze, p. ok. Falkenovského a Kinžvartského.
- Macháček Josef, fabrikant ve Zdicích, p. ok. Smíchovského, Zbraslavského, Berounského a Unhošťského.
- Maiersbach Adolf, rytíř, statkář ve Voděrádkách, p. ok. Jilovského a Říčanského.
- Matoušovský Alois, farář v Dolanech, p. ok. Klatovského, Planického a Nýrského.
- Miesel z Zeileisnu, okresní v Karlových Varech, p. ok. Karlovarského, Loketského a Bečovského.
- Milner Václav, dokt. práv a statkář ve Hlaváčkově Lhotě, p. ok. Kolínského, Kouřimského a Uhlířsko-Janovického.
- Neumann Václav, fabrikant v Příchovicích, p. ok. Libereckého, Jabloneckého a Tanwaldského.
- Palacký František, doktor fil. a práv, historiograf království Českého, p. ok. Karlínského a Brandýského.
- Palme Josef, fabrikant v Jabloni, p. ok. Jablonského a Chrastavského.
- Platzer Vilém, farář v Blažejově, p. ok. Jindřichohradeckého, Lomnického, Třebonského a Novobystřického.
- Podlipský Josef, dokt. lék. v Praze, p. ok. Nimburského a Benáteckého.

- Pour Václav, majitel mlýna ve Valich, p. ok. Pardubického, Holického a Přeloučského.
- Purkyně Jan, dokt. lékařství a profesor univ. v Praze, p. ok. Slanského, Velvarského a Libochovického.
- Rieger Frant. Lad., dokt. práv v Praze, p. ok. Semilského a Železnobrodského.
- Rosenauer Václav, majitel dolů v Budějovicích, p. okr. Krumlovského Chvalšinského a Planského.
- Rösler Ant., starosta v Ústí nad Labem, p. ok. Ústeckého nad Labem a Chabařovického.
- Roth Jeroným, dokt. práv a advokát v Trutnově, p. ok. Trutnovského, Hostinského, Maršovického a Šačléřského.
- Schmerling Antonín, rytíř, státní ministr, p. ok. Horšov-Týnského, Hostounského a Ronšperského.
- Schmeykal František, dokt. práv v Praze, p. ok. Českolipského, Mimoňského, Hajdského a Cvikovského.
- Schöder Antonín, doktor lékařství v Dubé, p. ok. Dubského a Štětského.
- Seifert Václav, starosta a poštámistr ve Stodě, p. ok. Plzeňského, Touškovského, Stříbrského a Stodského.
- Šicha Josef, dokt. lékařství v Nových Dvořích, p. ok. Kutnohorského a Čáslavského.
- Škarda Jakub, dokt. práv v Praze, p. ok. Domažlického a Novo-Kdyňského.
- Skrejšovský Jan, redaktor v Praze, p. ok. Kralodvorského a Jaroměřského.
- Sladkovský Karel, kand. dokt. práv v Praze, p. ok. Žamberského a Kralického.

- Slavík** Josef, starosta v Morašicích, p. okr. Lito-
myšlského a Poličského.
- Stamm** Ferdinand, dokt. práv ve Vídni, p. ok. Ža-
teckého, Postoloprtského, Chomutovského, Ba-
stianberského, Podbořanského a Jesenického.
- Staněk** Jan B., profesor na vyšší reálce v Praze,
p. ok. Benešovského, Neveklovského a Vlašim-
ského.
- Strádal** František, dokt. práv a advokát v Tepli-
cích, p. ok. Teplického, Duchcovského a Bilin-
ského.
- Suida** František, fabrikant v Teplicích, p. ok. Brou-
movského a Polického.
- Svátek** Vavřinec, dokt. práv v Praze, p. ok. Pí-
seckého a Vodňanského.
- Theumer** Emil, dokt. práv v Litoměřicích, p. ok.
Kadaňského, Přísečnického a Doupovského.
- Thun z Hohenšteina** František, hrabě, minist. rada
v Praze, p. ok. Děčínského, Benešovského a
Českokamenického.
- Tomek** Václav, profesor univ. v Praze, p. ok. Bře-
znického, Blatenského a Mirovického.
- Tomíček** Karel, dokt. práv a advokát v Pelhři-
mově, p. ok. Vrchlabského, Raketnického a Ji-
lemnického.
- Tonner** Emanuel, profesor na vyšší škole dívčí v
Praze, p. ok. Strakonického a Horažďovického.
- Trojan** Pravoslav, dokt. práv a notář v Rakovnice,
p. ok. Příbramského a Dobříšského.
- Voith** Ferd., svob. pán, místodržitelský rada v Čá-
slavi, p. ok. Chotěbořského a Haberského.
- Václavík** Alois, majitel mlýna v Žehuni, p. ok.
Poděbradského a Kraloměstského.

- Waidele** z Willingen, Arnošt, president zemského
soudu v Praze, p. ok. Zlutického a Bochov-
ského.
- Wenisch** Jan, president vrchního soudu zemského
v Linci, p. okr. Tachovského a Přimdského.
- Wenzig** Josef, školní rada v Praze, p. ok. Králové-
hradeckého a Nechanického.
- Wiese** Ignác, dokt. lékařství v České Dubě, p. ok.
Turnovského a Českodubského.
- Wucherer** Petr, svob. pán, dvorský rada v Chebu.
p. ok. Planského, Teplského a Bezdrůžického.
- Zátka** Ignác, měšťan v Budějovicích, p. ok. Budě-
jovického, Lišovského, Svinenského, Hlubockého
a Týnského nad Vltavou.
- Zelený** Václav, vysl. prof. gymnasiální v Praze, p.
ok. Německobrodského, Humpoleckého, Polen-
ského a Přibyslavského.
- Zeithammer** Otakar, vysl. prof. gymnasiální v
Praze, p. ok. Kralovického a Manětinského.

Výbor zemský.

Předsedici.

Nejvyšší maršálek: hrabě Karel Rothkirch-Panthen.

Přisedící výboru.

a) Z kurie velkostatkářů:

Hrabě František Thun z Hohenšteina.
Rytíř Václav Bohuš z Otošic.

b) Z kurie měst a průmyslových míst:

Doktor František Schmeykal.
Doktor Antonín Görner.

c) Z kurie obcí venkovských:

Doktor František L. Rieger.

Doktor František Brauner.

d) Zvolení z celého sněmu:

Doktor Adolf M. Pinkas.

Rytíř Jos. K. Peche.

Náměstkové přisedicích.

Hrabě Otakar Černín. Školní rada Jos. Wenzig.

Rytíř Jindřich Kopetz. Světící bisk. P. Fr. Krejčí.

M. dr. Ludvík Tedesco. Rytíř Jan Limbek.

Doktor Leopold Klaudy.

Jedno místo není obsazeno.

Počet poslanců.

Sněmovníků, jenž mají hlas virilní, jest . . .	5
Poslanců kurie velkých statkářů „ . . .	70
Poslanců komor obchodnických a průmyslnických	15
Poslanců měst a míst průmyslových „ . . .	72
Poslanců obcí venkovských „ . . .	79
Všech poslanců	241.

REV15

ÚK PrF MU

3129S28807